

TTK БАНКА АД Скопје Бр. 1

Бр. 02-3072/2
15-04-2021

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работењето на Банката
во 2020 година

Скопје, 15.4.2021 г.

СОДРЖИНА

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА	3
2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО	6
3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОПКРУЖУВАЊЕ	8
4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР	11
5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	14
6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ	39
6.1. Управување со ризици	39
6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП	42
6.3. Деловна мрежа	45
6.4. Картично работење	46
6.5. Платен промет во земјата и странство	47
6.6. Електронско банкарство	48
6.7. Средства и ликвидност	48
6.8. Маркетинг и развој на производи	50
6.9. Информатичка технологија и позадински работи	54
6.10. Човечки ресурси	55
6.11. Внатрешна ревизија	57
6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам	58
ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	60
ПРИЛОГ 2 – ИЗЈАВА ЗА ПРИМЕНА НА КОДЕКС ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ	61
ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ	63
ПРИЛОГ 4 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ	63

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА

Создавањето и развојот на ТТК Банка АД Скопје произлегува и се надоврзува на постоењето на најстарите банки во македонската банкарска историја. ТТК Банка АД Скопје е сведоштво за развојот на банкарскиот систем, особено во тетовскиот регион, во кој, според документите, банкарството почнува да се развива уште во 1930 година со формирањето на тогашната Тетовска Кредитна Банка АД, како една од најстарите банки во македонската банкарска историја до денес.

Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје како правен претходник на ТТК Банка АД Скопје, е основана во 2001 година, како резултат на спојувањето на Тетекс Банка АД Скопје (основана во декември 1993 година) со Кредитна Банка АД Битола (основана во јуни 1993 година). Идејата за формирање на Тетекс Банка АД Скопје во Република Македонија веднаш по нејзиното осамостојување потекна од АД Тетекс од Тетово од тогашниот и сегашен претседател на Надзорниот одбор на ТТК Банка г-дин Глигорие Гоговски.

Другиот правен претходник на ТТК Банка АД Скопје, Тетовска Банка АД Тетово е основана во 1995 година како една од петте филијали коишто ги исполнуваат условите за самостојно банкарско работење и се издвојуваат како самостојни банки во рамките на процесот на реконструирањето на Стопанска Банка АД Скопје. Почетоците датираат уште од 1961 година кога е формирана Комунална Банка од Тетово којашто, пак, во 1962 година се трансформира во Комерцијална Банка Тетово. Во 1973 година Комерцијална Банка Тетово се спојува и работи во рамките на Стопанска Банка АД Скопје сè до независното издвојување како самостојна банка во 1995 година.

ТТК Банка АД Скопје како универзална комерцијална банка е формирана како резултат на спојувањето на Тетекс – Кредитна банка АД Скопје и Тетовска банка АД Тетово на 1 јули 2006 година со доминантна сопственост на Тетекс АД Тетово и Европската банка за обнова и развој како сопственик на 25% од капиталот на Банката. Во текот на 2013 и 2014 година Европската банка за обнова и развој постепено го намалуваше своето учество и од 16.11.2015 година таа повеќе нема свое учество во акционерскиот капитал на Банката.

Денес, ТТК БАНКА АД Скопје е успешна банка со стабилен позитивен раст во своето функционирање која делува како универзална банка којашто успешно ги реализира сите банкарски активности, и тоа: кредитно и документарно работење со физички и правни лица, денарско и девизно штедење, платежни картички, тековни сметки, платен промет во земјата, платен промет со странство, тргување со хартии од вредност, издавање платежни и кредитни картички, менувачки работи, брз трансфер на пари MoneyGram, електронско банкарство, мобилно банкарство, електронски услуги и сервиси, како и други банкарски активности.

Во согласност со потребите на клиентите и современите трендови на банкарскиот пазар Банката континуирано ја развива понудата на производи и услуги со атрактивни, конкурентни и поволни услови. Преку дигиталните платформи на електронското и мобилното банкарство, по највисоки стандарди, нуди безбедни и квалитетни банкарски услуги приближно на ист начин на кој овие услуги се достапни и во најразвиените земји. Дигитализацијата е процес што Банката го користи со цел унапредување на деловните процеси и зголемување на ефикасноста во работењето.

Во 2020 година Банката успешно реализираше втора емисија на долгорочни должнички хартии од вредност – корпоративни обврзници како долгорочен и стабилен

извор на средства, а со цел да ја зајакне капиталната сила и финансискиот капацитет. Истото допринесе и за поттикнување на развојот на домашниот пазар на капитал и секундарниот пазар на должнички хартии од вредност.

Во 2020 година, ТТК Банка АД Скопје се лиценцираше за извршување на нова финансиска активност- посредување во осигурување. Во услови на зголемена свесност за корисноста од осигурителните производи Банката понуди дополнителна вредност за своите корисници преку збогатување на понудата на кредитни производи со вградување на осигурителни производи- полиси за животно осигурување како дополнително обезбедување и поповолни кредитни услови (пониски атрактивни каматни стапки, фиксни каматни стапки на подолг рок, подолг рок на отплата, поголеми максимални износи на кредит, без трошоци за одобрување, без трошоци за администрирање и без трошоци за предвремена отплата на кредитот).

Во услови на вонредна состојба во државата и здравствена криза предизвикани од пандемијата со корона вирусот Банката продолжи со активна поддршка на физичките и правни лица за остварување на нивните финансиски цели и потреби. Во овие услови на клиентите погодени од кризата, Банката ефикасно и во согласност со пазарните услови и регулативата им овозможи одложување на плаќањата како и промена на договорните услови за кредитните производи со цел за олеснување на враќањето на кредитните обврски и полесно премостување на негативните ефекти.

Банката располага со широко распространета мрежа на филијали и експозитури низ цела територија на Република Северна Македонија.

Преку својата централа во Скопје и широката мрежа од 7 филијали, 21 експозитура, 1 шалтер на територијата на Република Северна Македонија, Банката ги извршува сите банкарски активности следејќи ги основните принципи на банкарското работење - стабилност, ликвидност, профитабилност и солвентност. Во 2020 година Банката ја прошири мрежата на банкомати на 41 локација ширум земјата, од кои на 5 локации овозможува услуги преку мултифункционални Cash-in банкомати.

Во изминатите години ТТК Банка АД Скопје континуирано и успешно имплементира стратегија за корпоративна и општествена одговорност. Преку транспарентни и етички активности, Банката ги поддржува и ги промовира вредностите коишто го претставуваат нејзиното работење: доверба, традиција, ентузијазам, искуство и знаење, тимски дух и професионализам. Искуството, посветеноста и отворената соработка со институциите и лицата од општеството придонесоа за развој на компанија којашто е општествено и корпоративно одговорна, давајќи поддршка на лица и институции за развој на нормално и здраво опкружување во кое секој поединец има еднакви права и можности. Активната поддршка што ТТК Банка АД Скопје ја дава на општеството е видлива преку различните активности во форма на спонзорство или донација од Банката за културата, спортот и образованието и здравството, за што Банката има добиено многу награди за корпоративна и општествена одговорност.

Стратегиската цел за општествена одговорност на ТТК банка е да негува и инспирира општествено одговорно однесување преку градење проактивни и заемно корисни односи со пазарот, вработените, заедницата и животната околина, кои ќе ги надминуваат нивните очекувања и ќе резултираат со перцепција на Банката како високо свесна компанија.

➤ Изјава за мисија на Банката

Изјавата за мисија ги содржи долгорочните цели и деловната филозофија на Банката.

Изјавата за мисија е однапред определен патоказ за развој на стратегиите за управување на бизнисот на Банката.

Изјавата за мисијата на ТТК Банка АД Скопје е:

Ние сме универзална банка-партнер

за малите и средните претпријатија во Република Северна Македонија, којашто креира вредности за своите акционери, клиенти и вработени, со помош на претприемничкиот и профитабилниот начин на размислување, оперативната ефикасност и градењето долгорочно партнерство.

Нашите вредности се:

Довербата – биди искрен, внимателен, доследен и транспарентен бидејќи довербата е основата на нашата работа;

Одговорноста – преземи иницијатива, донеси одлуки и застани зад нивната реализација; и

Тимската работа – креирај ефикасна и работна атмосфера, соработувај на сите нивоа со цел остварување подобри резултати.

2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО

<i>во илјади денари</i>	31.12.2019	31.12.2020	промена за периодот
Показатели на билансот на состојба			
Вкупна актива	8.837.204	8.844.455	0,1%
Нето кредити на комитенти	5.107.178	5.403.868	5,8%
Бруто кредити на домаќинства	3.150.516	3.581.349	13,7%
Депозити од комитенти	7.133.884	7.219.668	1,2%
Депозити од Домаќинства	4.706.227	4.821.642	2,5%
Субординирани обврски	93.201	188.234	102,0%
Квалитет на кредитно портфолио			
Вкупна кредитна изложеност (билансна и вонбилансна)	8.147.587	8.503.744	4,4%
Вкупна исправка на вредност и посебна резерва	159.062	114.453	-28,0%
Адекватност на капиталот	16,93%	17,75%	0,8 пп
Просечно ниво на резервираност	1,95%	1,35%	-0,6 пп
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	135,5%	226,1%	90,6 пп
Показатели за ликвидноста			
Ликвидна актива/Вкупна актива	33,6%	30,5%	-3,1 пп
Бруто кредити на комитенти/Депозити од комитенти	73,6%	76,2%	2,6 пп
Показатели за профитабилноста и ефикасноста			
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,3%	1,0%	-0,24 пп
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	10,7%	8,9%	1,8 пп
Оперативни трошоци / оперативни приходи (Cost-to-income)	64,0%	71,9%	7,9 пп
Просечни месечни нето приходи од камата (без исправка на вредност на нефункционална камата)	21.922	22.235	1,4%
Просечни месечни нето приходи од провизии	11.614	12.306	6,0%
Нето провизии / Вкупни трошоци	42,6%	44,4%	1,8 пп

Во нови и непознати услови на продолжена здравствена криза, силна конкуренција и динамичен пазар, водејќи се од основните принципи за сигурно и стабилно работење, ТТК Банка ги потврди одличните перформанси на своето функционирање и отпорноста од негативните ефекти.

Применувајќи го одржливиот, ефикасен и компетитивен деловен модел, Банката ја потврди својата успешност во управувањето со сите деловни аспекти од работењето и ја заврши годината **со позитивен финансиски резултат кој е со зајакнат квалитет** како резултат најмногу на ефектите од редовните приходи на Банката и истиот е значително подобар од предвидениот финансиски план на почетокот на здравствената криза во март оваа 2020 година.

Во овие сложени и кризни услови, сигурното и стабилно работење како клучни цели кои беа поставени во 2020 година се остварени. Банката го подобри квалитетот на активата и ја зацврсти сопствената стабилност и перспективата за здрав раст. Банката успешно се прилагоди, остварувајќи најзабележителни резултати како потврда за долгорочен квалитет, стабилност, воспоставеното високо ниво на корпоративно управување и довербата:

- **позитивни трендови на раст на кредитната и депозитната активност и стабилна депозитна база** - на годишно ниво Банката реализира позитивни трендови на раст на кредитната и депозитната активност. Банката оствари годишен пораст на депозитите од комитенти од 1,2% како резултат на порастот на депозитите од финансиски институции од 29,6% и од населението од 2,5%. Бруто-кредитите на комитентите остварија годишната стапка на раст од 4,8%, при што бруто кредитите од секторот домаќинства се зголемија за 13,7%. Исто така, ТТК Банка успеа да го задржи пазарното учество во однос на активата и кредитите.
- **намалување на просечна стапка на резервираност** - на крајот на 2020 година просечното ниво на резервираност изнесува 1,35%.
- **зголемување на стапка на адекватност на капиталот** - показателот на адекватност на капиталот како најзначаен релативен показател на сигурност на работењето и капацитет за апсорпција на ризици на крајот на 2020 година изнесува 17,75% и е на повисоко ниво од нивото на банкарски сектор.
- **намалување на учество на нефункционални во вкупни кредити** - илустрација за доброто управување со кредитниот ризик претставува показателот за учеството на нефункционалните во вкупните кредити на нефинансиски субјекти, кој изнесува 0,9%, што претставува историски минимум и е на пониско ниво во споредба со показателот како на ниво на банкарскиот систем, така и на ниво на групата мали банки каде припаѓа ТТК Банка.

Банката ги презема сите неопходни активности за одржување на квалитетот на портфолиото, преку градење стабилни и трајни односи со корисниците, ефикасно управување со кредитниот ризик, добро организирана наплата, развој на понудата на производи и изнаоѓање флексибилни решенија приспособени на потребите на корисниците- правни и физички лица. Како резултат на воспоставениот ефикасен систем за управување со ризиците и со ненаплатливите побарувања, дополнително Банката го подобри квалитетот на активата и ја зацврсти сопствената стабилност и перспективата за здрав раст.

3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОКРУЖУВАЊЕ

Глобално окружување. Очекувањата на економските субјекти за идниот глобален раст се поповолни во однос на есенските проекции на меѓународните организации. Објавата на неколку производители на вакцината за заштита од COVID-19 за нивната висока ефикасност и почетокот со вакцинација на населението во некои од развиените земји придонесе за зголемување на оптимизмот дека здравствената криза би можела да заврши порано и економското заздравување би било побрзо од претходните очекувања. Притоа, негативните ризици, коишто можат да го забават закрепнувањето на економиите, главно се однесуваат на евентуалната потреба за воведување построги рестриктивни мерки и во почетокот на 2021 година заради справување со вториот бран на пандемијата, несоодветно применетите или предвременото повлекување на фискалните мерки поврзани со пандемијата и евентуалните проблеми околу производството, дистрибуцијата и почетокот на масовната примена на вакцината. Во однос на економските движења во еврозоната, во третото тримесечје беше остварен реален економски пад од 4,3%, што претставува значително забавување на падот во однос на вториот квартал (пад од 14,7%). Сепак, во услови на повторно воведени рестрикции за спречување на ширењето на вториот бран на пандемијата, оцените од анкетните истражувања на домаќинствата и претпријатијата за последниот квартал од 2020 година упатуваат на послаби движења на економијата во однос на третиот квартал, особено во услужниот сектор и потрошувачката на населението. Според проекциите на ЕЦБ од декември, се оценува дека економскиот пад во 2020 година ќе изнесува 7,3%, по што се очекува економско закрепнување со стапки на раст од 3,9% и 4,2% во 2021 и 2022 година, соодветно и дополнителен раст од 2,1% во 2023 година, што претставува нагорна ревизија за 2020 и 2022 година, а надолна за 2021 година во однос на септемвриските оценки. Годишната стапка на инфлација во еврозоната е стабилна во последните четири месеци и според првичната оценка за ноември, таа изнесува -0,3%. Ваквата динамика се должи главно на годишниот пад на цените на енергијата, а базичната инфлација е стабилна и ниска (0,2%). Според последните проекции на ЕЦБ, за целата 2020 година се очекува стапка на инфлација од само 0,2%, којашто потоа умерено ќе забрзува со стапки од околу 1% во наредните две години и 1,4% во 2023 година.

Макроекономско окружување. Во услови на силна и непредвидлива здравствена криза и низа преземени мерки за спречување на ширењето на вирусот, не се почувствуваа поголеми потреси во банкарскиот систем. Банките, нивните клиенти и општо, сите економски субјекти и институции во нашата земја се исправени пред бројни предизвици предизвикани од пандемијата на COVID-19. Од времетраењето на присуството на вирусот и соодветното приспособување на активностите на условите на пандемијата ќе зависат времетраењето и интензитетот на негативните ефекти од глобалната здравствена криза врз економските остварувања и врз остварувањата на банкарскиот систем. Засега банкарскиот систем успеа да одолее на првичниот „удар“ од пандемијата, но предизвиците се сè уште присутни. Согласно со објавените проценети податоци за БДП, во третиот квартал од 2020 година реалниот БДП бележи пад од 3,3% на годишна основа, што претставува значително забавување во однос на падот во претходниот квартал (од 14,9%). Ова е во согласност со привременото стабилизирање на состојбата со пандемијата во овој период од годината и постепеното олабавување на мерките за спречување на нејзиното ширење, надополнето со ефектот од преземените монетарни и фискални мерки. Во просек, согласно со направените ревизии, во првите три квартали на 2020 година, економијата бележи реален пад од 5,9% што е во согласност со очекувањата од октомвриската проекција (проектиран пад од 6,1%). Гледано по компоненти, значителното забавување на падот во третиот квартал доаѓа од растот на домашната побарувачка, што се должи најмногу на растот на инвестициите (по нивниот длабок пад во претходниот квартал) и на поумерениот пад на личната потрошувачка, а свој придонес имаше и забрзаниот раст на јавната потрошувачка. Од друга страна, кај нето-извозот се забележува негативен придонес, по позитивниот придонес во претходниот квартал, што главно произлегува од побрзото закрепнување на увозот. Податоците за октомври покажуваат натамошно, но поумерено, забавување на падот на индустриското производство и на прометот во вкупната трговија, во споредба со годишниот пад од третиот квартал, во услови на повторно воведување рестриктивни мерки заради спречување на ширењето на COVID-19, но во значително поблага форма, во споредба со тие од почетокот на пандемијата. Во однос на промените кај потрошувачките цени, остварената годишна стапка на инфлација во ноември 2020 година од 2,2% е блиску до проектираната од октомвриската проекција. Во просек, ценовните промени во периодот октомври-ноември се минимално повисоки од очекувањата според октомврискиот циклус проекции. Во вакви услови, при ревизии во различни насоки кај надворешните влезни претпоставки, тековно ризиците во однос на проекцијата на инфлацијата за 2020 година се оценуваат како урамнотежени. Сепак, движењето на светските цени на примарните производи во следниот период останува многу неизвесно, посебно изразено во услови на втор бран од пандемијата на COVID-19.

Банкарски сектор. Во однос на движењата во монетарниот сектор, во текот на ноември, вкупните депозити остварија месечен раст од 1%, по падот во претходниот месец (-0,2%). Од секторски аспект, зголемувањето на вкупните депозити произлегува главно од депозитите на претпријатијата, при зголемување, но поумерено на депозитите на домаќинствата. Според валутната структура, најголем придонес кон месечниот раст на вкупните депозити имаат денарските депозити (во најголем дел како резултат на депозитните пари), при умерен раст на девизните депозити. На годишна основа, вкупните депозити во ноември се повисоки за 6,3%, кој се должи на растот на депозитите кај двата сектора, со поизразен придонес на секторот домаќинства, додека од аспект на валутната структура растот е придвижен од зголемувањето на девизните депозити. За крајот од 2020 година е проектиран годишен раст на депозитите од 4,4%, согласно со октомвриската проекција. Вкупните кредити на приватниот сектор во ноември бележат благо намалување на месечна основа (-0,2%). Од секторски и валутен аспект, кредитниот пад е резултат на намалувањето на кредитите на претпријатијата, во целост од денарските кредити. На годишна основа, вкупните кредити во ноември се повисоки за 5,4%. Од секторски аспект, растот во поголем дел е резултат на кредитите на домаќинствата, при позитивен придонес и на кредитите на претпријатијата. Од аспект на валутната структура, поголем придонес имаат кредитите во домашна валута. Проектираниот годишен раст на кредитите на крајот од годината изнесува 5,3%, согласно со октомвриската проекција.

Последните макроекономски показатели не упатуваат на поголеми отстапувања во однос на проектираната динамика, а согледувањата за амбиентот за спроведување на монетарната политика се главно непроменети во однос на претходните оценки. Девизните резерви и натаму се во сигурната зона, а остварувањата заклучно со крајот на ноември 2020 година се во рамките на очекувањата. Во третиот квартал од годината значително забави падот на бруто домашниот производ, а остварувањата во првите три квартали од годината се во рамки на очекувањата од октомвриските проекции. Расположливите високофреквентни податоци за последниот квартал од годината се ограничени, но засега упатуваат на поумерени негативни ефекти од здравствената криза врз економската активност. Во однос на инфлацијата, остварувањата се блиску до проектираните (1,1% за 2020 година), при ревизији во различни насоки кај надворешните влезни претпоставки, што засега упатува на балансирано ризици во однос на движењето на инфлацијата во следниот период.

4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР¹

Активностите на домашниот банкарски систем, во 2020 година, беа под силно влијание од неизвесноста која ја носи здравствената криза предизвикана од пандемијата на COVID-19. Банкарскиот систем ја задржа стабилноста и отпорноста на шокови, во услови на продолжена и сè уште непредвидлива здравствена криза. Негативните ефекти од оваа криза засега немаат позначително влијание врз стабилноста на банкарскиот систем, иако економската активност и натаму е во негативната зона. Во вакви кризни услови, од особено значење за одржувањето на довербата на јавноста во банкарскиот систем се веќе изградените силни капитални и ликвидносни позиции на банките. Исто така, од особено значење е и брзата реакција на Народната банка, чишто мерки преземени во првите недели од избувнувањето на кризата придонесоа за олеснување на последиците од неочекуваниот шок.

Пандемијата на COVID-19 создаде бројни предизвици за банките, нивните клиенти и воопшто, за сите економски субјекти и институции во нашата земја. Поради неизвесноста околу нејзиниот интензитет и времетраење се отежнуваа инвестициските и потрошувачките одлуки на економските субјекти и стана уште потешко приспособувањето на нивното однесување кон новонастанатата ситуација. Во вакви услови засега банкарскиот систем успева да им одолее на негативните ефекти од пандемијата, но предизвиците сè уште постојат.

Во услови на висока претпазливост на домашните нефинансиски субјекти при носењето на инвестициските или потрошувачките одлуки и следствено, нивна намалена побарувачка за кредити во 2020 година, банките сепак одржуваа задоволителна динамика на кредитната активност.

Во овие кризни моменти, токму структурниот вишок на ликвидноста и добрата капитализираност на домашните банки придонесоа со нивниот солиден капацитет и подготвеност да им излезат во пресрет на потребите на своите клиенти.

Вкупна актива, кредити и депозити на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Опис	Банкарски сектор			Мали Банки			ТТК Банка АД Скопје		
	сеп.19	сеп.20	промена %	сеп.19	сеп.20	промена %	сеп.19	сеп.20	промена %
Вкупна актива	528.592	568.174	7,5%	18.143	18.002	-0,8%	8.580	8.657	0,9%
Бруто кредити на клиенти	326.870	348.735	6,7%	11.087	11.774	6,2%	5.103	5.444	6,7%
претпријатија	158.254	166.543	5,2%	4.652	4.404	-5,3%	2.112	1.974	-6,5%
домаќинства	165.126	178.766	8,3%	6.406	7.344	14,7%	2.990	3.470	16,0%
Депозити на клиенти	388.235	413.805	6,6%	12.898	12.624	-2,1%	6.372	6.350	-0,3%
претпријатија	106.787	116.117	8,7%	3.179	2.965	-6,8%	1.688	1.578	-6,5%
домаќинства	266.699	282.412	5,9%	8.330	8.655	3,9%	4.569	4.687	2,6%

Вкупните депозити во финансискиот систем на годишно ниво и натаму растат со солидна стапка на раст и покрај неповолните ефекти од здравствената криза. Растот на депозитите делумно се поврзува со државниот пакет мерки за поддршка на економијата во справување со здравствената криза, со којшто се овозможи финансиска поддршка на компаниите и домаќинствата, заради зголемување на

¹Народна банка на Република Северна Македонија - Показатели и податоци за банкарскиот систем за 30.9.2019 година.

ликвидноста и на расположивиот доход. На крајот на септември, стапката на годишен раст на вкупните депозити изнесува 6,6%.

Депозитите на претпријатијата имаат најголем придонес во растот на вкупните депозити. Кај ТТК Банка депозитите се одржуваат преку поголем придонес на депозитите од секторот домаќинства, со стапка на годишен раст во овој сектор од 2,6%.

Растот на кредитите во финансискиот систем на годишно ниво изнесува 6,7% како резултат пред се на растот на кредитите од секторот домаќинства (8,3%). Зголемената кредитна активност беше поддржана и од мерките од страна на Народната банка, коишто се однесуваа на намалување на цената на финансирање преку кредити, обезбедување дополнителна ликвидност во банкарскиот систем и регулаторна флексибилност. ТТК Банка забележува на крајот на првите девет месеци, годишен раст на кредитите од 6,7% преку годишен раст на кредитите од секторот домаќинства од 16% и е на повисоко ниво од банкарски сектор и од групата мали банки.

Показатели за ликвидносен ризик на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Показатели	Банкарски систем			Мали Банки			ТТК Банка		
	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020
Ликвидна актива / Вкупна актива	32,4%	31,9%	29,9%	33,7%	34,0%	28,1%	34,2%	33,6%	29,3%
Ликвидна актива / Краткорочни обврски	56,5%	54,9%	50,3%	59,5%	60,0%	51,0%	59,8%	57,5%	50,9%
Ликвидна актива / Депозити на домаќинства	62,9%	62,2%	58,9%	73,3%	73,9%	58,3%	64,0%	63,0%	53,8%

Пандемијата на коронавирусот во 2020 година создаде позначителни негативни ефекти врз остварувањата на домашната економија, што соодветно има преносни ефекти и врз ликвидноста на компаниите и населението како најзначајни клиенти на домашните банки. Показателите за ликвидност на банкарскиот систем забележаа умерени надолни поместувања, со што ликвидносните показатели се задржаа во задоволителни рамки.

Токму солидната ликвидност на ТТК Банка, во овие кризни моменти, претставува важен фактор за нејзиниот капацитет и подготвеност да се излезе во пресрет на потребите на своите клиенти, преку понуда на поповолни услови при реструктурирање на кредитите, вклучително и можност за одложување на нивната наплата за определен временски период. Ликвидноста на ТТК Банка е стабилна и на 30.09.2020 година, и споредбено со минатата година истиот период е пониска како резултат на пласирање на вишокот на парични средства во кредитни пласмани наместо во останати финансиски инструменти кои се дел од ликвидната актива.

Стапка на адекватност на капиталот на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор				
Група	31.12.2018	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020
Банкарски систем	16,5%	16,9%	16,3%	16,9%
Мали банки	17,92%	17,4%	17,8%	18,3%
ТТК Банка АД Скопје	16,3%	16,0%	16,9%	17,8%

Еден од главните столба на стабилноста на банкарскиот систем е високата солветност, која и во првите девет месеци од 2020 година беше значаен "браник" за заштита од негативните последици предизвикани од коронавирусот. Новите емисии на акции и обврзници и реинвестирањето на добивките во капиталот на банките имаат најголем ефект врз умереното зголемување на стапката на адекватност на капитал.

ТТК Банка во третиот квартал од 2019 година и првиот квартал од 2020 година, издаде две должнички корпоративни обврзници се со цел прудентно управување со капиталната позиција, кој се ефектуираа врз стапката на адекватност на капитал со што на крајот на третиот квартал од 2020 година истата да изнесува 17,8% што е на повисоко ниво од стапката на адекватност на капитал на ниво на банкарски систем на РСМ.

Показатели за профитабилноста на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Показатели	Банкарски систем			Мали банки			ТТК Банка		
	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,5%	1,3%	1,4%	0,8%	0,8%	1,1%	1,1%	1,3%	0,8%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	13,5%	11,7%	12,3%	8,3%	7,6%	10,6%	9,0%	10,7%	6,4%
Оперативни трошоци /Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	50,0%	50,1%	47,9%	67,8%	70,9%	66,1%	60,9%	64,0%	70,2%
Нето каматен приход /Вкупни редовни приходи	66,0%	64,7%	64,6%	58,5%	58,4%	61,0%	51,9%	52,4%	59,6%
Нето каматен приход/оперативни трошоци	132,0%	129,1%	134,9%	86,3%	82,3%	92,3%	85,2%	81,9%	84,9%

Во првите девет месеци од 2020 година, домашниот банкарски систем продолжи со профитабилно работење и оствари повисока добивка од работењето во споредба со истиот период од претходната година. Растот на финансискиот резултат се должи на зголемувањето на капиталната добивка од продажба на преземени средства, но и на остварените приходи од наплата на отпишани побарувања, растот на нето каматен приход и намалувањето на оперативните трошоци. Од друга страна, отсуството на поголем раст на добивката се објаснува со зголемувањето на трошоците за исправка на вредноста и намалувањето на нето-приходите од провизии.

Скромниот раст на добивката не беше доволен за подобрување на стапките на поврат на просечната актива и на просечниот капитал и резерви, коишто се пониски во однос на претходната година и се сведоа на ниво од 1,4% и 12,3%, соодветно (30.09.2019 – 1,4% и 12,3%). Истиот тренд се забележува и кај ТТК Банка, показателите ROA и ROAE за 30.09.2020 изнесуваат 0,8% и 6,4% (30.09.2019 – 1,1% и 9,0%).

Позицијата на ТТК Банка АД Скопје се изразува низ една динамичка еволуција на перцепцијата, од Банка со добар имиџ, преку Банка со потврден имиџ до Банка со квалитетен имиџ.

Високата конкуренција во банкарскиот систем на РСМ влијаеше на потребата Банката постојано да го негува своето скромно учество во банкарскиот пазар и истовремено претставуваше поттик да ја зајакне сопствената позиција како Банка што е блиска и флексибилна за малите и средните компании и којашто води посебна грижа за секторот население, прилагодувајќи ги постојните и воведувајќи нови иновативни производи што ќе ги задоволат потребите на комитентите.

Пазарното учество на ТТК Банка АД Скопје на ниво на банкарски систем во поодделни сегменти и билансни позиции е прикажано во следната табела:

Пазарно учество на ТТК Банка во банкарскиот систем			
Опис	30.09.2019	31.12.2019	30.09.2020
Билансна сума	1,6%	1,6%	1,5%
Депозити од нефинансиски сектор	1,6%	1,6%	1,5%
Капитал и резерви	1,8%	1,9%	1,6%
Кредити на нефинансиски сектор	1,6%	1,5%	1,6%

5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

5.1. Корпоративно управување на Банката

I. Информации и податоци за Собранието на акционери

Собранието на акционери е орган на Банката во кој акционерите на Банката ги остваруваат своите права, а на секој акционер запишан во акционерската книга на Банката, од денот на уписот, му припаѓа правото на учество во работата на Собранието и правото на глас. Во согласност со Статутот на Банката, секоја обична акција дава право на глас во Собранието на акционери, а секоја акција која дава право на глас, дава право на еден глас во Собранието на Банката.

Во текот на 2020 година беа одржани три Собранија на акционери, од кои едно редовно годишно и две вонредни собранија.

На 33-то Собрание на акционери одржано на 8.4.2020 година, со оглед дека тоа беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје, во согласност со Законот за банките, Законот за трговските друштва и други закони и подзаконски акти, беа усвоени: Годишниот извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2019 година и Мислење по истиот од Надзорниот одбор, Финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2019 година ревидирани од Друштвото за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и Мислењето за извештаите од Надзорниот одбор, Годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2019 година, Извештајот и оцената на работата на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје во 2019 година, донесени: Одлуката за употреба и распоредување на нераспределената добивка на ТТК Банка АД Скопје за 2019 година, Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2019 година (дивиденден календар), Одлуката за измени и дополнувања на Статутот на ТТК Банка АД Скопје и прифатена Информацијата за резултатите од извршената оценка на соодветноста на кандидат за член на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје.

На 34-то Собранието на акционери на ТТК Банка АД Скопје одржано на ден 2.7.2020 година беа донесени:

-Одлука за именување член на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје,

-Одлука за именување независен член на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје.

На 35-то Собрание на акционери на ТТК Банка АД Скопје одржано на ден 3.11.2020 година беше донесена Одлука за именување (реизбор) на членови на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје, како и прифатена Информацијата за резултатите од извршената оценка на соодветноста на кандидати за членови на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје.

II. Информации и податоци за Надзорниот одбор

II.1. Состав и членства на членовите на Надзорниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Надзорниот одбор

Во согласност со член 48 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор го сочинуваат 7 (седум) члена, избрани во постапка и услови согласно закон. Најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор мора да бидат независни членови.

Надзорниот одбор на Банката што функционираше во текот на 2020 година го сочинуваат:

- Претседателот на Надзорниот одбор Глигорие Гоговски, магистер по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен член на Одборот на директори – Генерален директор во „Тетекс“ АД Тетово,
- Борислав Трповски, дипломиран правник со положен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
- Златко Черепналкоски, дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс ЕДС“ ДОО, Снабдување со електрична енергија.
- Арсен Јаневски, доктор по правни науки, професор во пензија, не членува во други органи на надзор и/или управување.
- Трим Кемали, дипломиран на комуникациски технологии (компјутерски науки), надвор од Банката има функција на заменик извршен директор на Дебарски бањи АД Дебар.
- Тито Беличанец, доктор по правни науки, **заклучно со 30.6.2020 година**, надвор од Банката има функција на неизвршен член на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово и член на Надзорниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
- Методија Несторовски, доктор по економски науки, **заклучно со 22.2.2020 година**, професор во пензија, надвор од Банката има функција на независен член на Одборот на директори на КБ Публикум Инвест АД Скопје.
- Драгица Јовановска, дипломиран економист, **почнувајќи од 18.9.2020 година**, надвор од Банката има функција на неизвршен член на Одборот на директори на Тетекс АД Тетово и член на Надзорен одбор на Петролгас ДОО Тетово
- Владо Камбовски, доктор по правни науки, **почнувајќи од 18.9.2020 година**, надвор од Банката е член на Македонската академија на науки и уметност.

На ден 22.2.2020 година на Проф. др. Методија Несторовски му престана членството во Надзорниот одбор на Банката како независен член поради истекот на мандатот за кој е избран. На ден 29.5.2020 година Проф. др Тито Беличанец поднесе оставка од функцијата член на Надзорниот одбор на Банката, по што му престана мандатот сметано од 30.6.2020 година.

Бидејќи беше почитуван законскиот минимум на членови на Надзорниот одбор, Надзорниот одбор на Банката продолжи да работи со законски пропишаниот минимум.

За дополнување на составот на членовите на Надзорниот одбор, Собранието на акционери на Банката на ден 2.7.2020 година донесе одлука за именување на г-ѓа Драгица Јовановска за член на Надзорниот одбор на Банката за остатокот на мандатот на Проф. др Тито Беличанец, односно до 3.4.2021 година, како и одлука за именување на Проф. др. Владо Камбовски за независен член на Надзорниот одбор за период од 4 (четири) години. По поднесено барање за добивање согласност, Гувернерката на Народна банка на Република Северна Македонија донесе решенија од 17.09.2020 година со кои се дава претходна согласност за г-ѓа Драгица Јовановска и Проф. др. Владо Камбовски да бидат именувани за членови на Надзорниот одбор на Банката.

Надлежностите на Надзорниот одбор се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Надзорниот одбор со законските и подзаконските прописи и Статутот на Банката се:

- да врши надзор на работењето на членовите на Управниот одбор и да го следи работењето на лицата надлежни за функциите на контрола,
- да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката и ја има крајната одговорност за создавање услови за добро работење и управување на/со Банката и за нејзината стабилност,

-да обезбеди навремено и точно финансиско известување до Народната банка на РСМ и да обезбеди услови за одржување ефикасна соработка со Народната банка на РСМ,

-да е активно вклучен во надзорот над работењето на Банката, да е во тек со значајните промени во нејзиното работење и во нејзиното опкружување и да дејствува навремено за заштита на долгорочните цели на Банката,

-да ги усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и да го следи нејзиното спроведување,

-да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на следните политики: политиката за сигурноста на информативниот систем, политиката за избегнување судир на интересите, политиката за наградување, политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор, политиката за вршење внатрешна ревизија, како и политиката/политиките за управување со ризиците, вклучувајќи ги и политиката со којашто се определува начинот на управување со ризикот од неусогласеност и спроведување на контролата на усогласеноста на работењето на банката со прописите и политиката за користење услуги од надворешни лица,

-да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на другите политики и интерни акти коишто се во негова надлежност, вклучително и системот на наградување во Банката и спроведувањето на интерните акти и процесите за слободно заштитено пријавување,

-да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Кодексот за корпоративно управување;

-да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Етичкиот кодекс,

-да донесува одлуки од негова надлежност и да разгледува и/или одобрува/усвојува финансиски и останати извештаи во согласност со законските и подзаконските прописи и Статутот и интерните акти на Банката,

-да ги формира законски пропишаните одбори и одборите чијашто обврска за формирање произлегува од подзаконските прописи и Статутот на Банката и да ги дефинира нивните права и обврски,

-да врши самооценување (коешто вклучува поединечна оцена и колективна оцена на членовите на Надзорниот одбор) и оцена на членовите на Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор, во согласност со Политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешувањето на членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризиците, одборот за ревизија и управниот одбор и

-да одлучува за други прашања утврдени со Статутот или други акти на Банката и законските и подзаконските прописи.

Во текот на 2020 година Надзорниот одбор ги извршуваше работите од своја надлежност во рамките на работите определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надзорниот одбор, иако во согласност со Законот на банките треба да се состанува најмалку еднаш квартално заради редовно следење и надзор на работењето на Банката, стабилноста и ефикасноста на Банката, обезбедување добро работење и управување и стабилност на Банката, во текот на 2020 година одржа шест редовни седници, но исто така беа организирани и седум одлучувања со писмена согласност на членовите на Надзорниот одбор, поради почитување на мерките за спречување на внесување и ширење на COVID-19, а кои одлуки беа како резултат на потребата од поддршка на оперативните функции на Банката.

Надзорниот одбор во текот на 2020 година преку доставените материјали на месечно ниво ги следеше финансиските показатели од работењето на Банката како што се Билансот на состојба, Билансот на успех, продуктивноста, адекватноста на

капиталот, каматната маргина, ликвидноста, како и изложеноста на сите видови на ризици. Надзорниот одбор, исто така, преку доставените материјали ја следеше кредитната активност на Банката, наплатата на побарувањата и текот на судските постапки, како и портфолиото на преземените средства.

Врз основа на овие показатели Надзорниот одбор, донесуваше соодветни заклучоци во правец на подобрување на работењето на Банката, поголема профитабилност на работењето, одржување на стабилноста, сигурноста и ликвидноста на Банката, како и одржување на добриот имиџ на Банката, во отежнати услови на работење предизвикани од пандемијата со COVID-19.

Надзорниот одбор ја оценуваше соодветноста на воспоставените политики за управувањето со ризици и имајќи ја предвид регулативата од страна на Народна банка на РСМ, како и променетите услови во работењето на Банката, одобри или усвои нивно целосно ревидирање, нивна измена и/или дополнување или ја продолжи нивната важност за следниот период и одобри или усвои и други измени и/или дополнувања во политиките и актите поврзани со останатото работење на Банката.

Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите коишто во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката имаат обврска да ги доставуваат на квартално, полугодишно и годишно ниво другите органи на Банката (Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор), како и Службата за внатрешна ревизија, Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам и Одговорното лице за обезбедување сигурност на информативниот систем на Банката (ОСИС).

Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите на Службата за внатрешна ревизија од извршени редовни ревизии во согласност со Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2020 година одобрен од негова страна, како и од извршените инцидентни ревизии и извештаите за следење реализација на дадените препораки. При разгледувањето на извештаите од извршените ревизии Надзорниот одбор ги анализираше наодите содржани во истите и го следеше статусот на реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија по однос на констатираните наоди од ревизиите и остана доследен на својот став дека треба во целост да се спроведуваат препораките дадени во извештаите од Службата за внатрешна ревизија заради доследно спроведување на законските и интерните акти на Банката.

Исто така, на одржаните седници во текот на 2020 година Надзорниот одбор ги разгледуваше и останатите извештаи произлезени од законската и подзаконската регулатива и од интерните акти на Банката, пред сè поврзани со управување со ризиците на кои е изложена Банката во своето работење, како и останати информации и слично од доменот на останатото работење на Банката доставувани од надлежните служби.

На седниците на Надзорниот одбор беа разгледувани и извештаи од страна на Народна банка на РСМ и други надлежни институции.

Во согласност со точките 18 и 27 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, Надзорниот одбор на Банката изврши оценка на соодветноста за кандидати за членови на Надзорниот одбор, како и за именувањето на член на Управниот одбор на Банката, при што утврди дека предложените кандидати поседуваат знаење и искуство кои се соодветни за извршувањето на надлежностите на Надзорниот и Управниот одбор на Банката, кои беа потврдени и од страна на Народна банка на РСМ со издавање на претходна согласност за нивното именување.

II.1.1. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Надзорниот одбор

Членовите на Надзорниот одбор ги избира, именува и разрешува Собранието на Банката со мнозинство од акциите со право на глас претставени на Собранието. Изборот, односно именувањето и разрешувањето се врши со јавно гласање, а кон тајно гласање се пристапува по барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку 1/10 од вкупниот број акции со право на глас коешто се спроведува на законски пропишан начин.

При изборот и именувањето на членовите на Надзорниот одбор се води грижа кандидираните членови за Надзорен одбор да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката. Исто така Собранието на Банката води соодветна грижа за балансиран состав на експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите на Надзорниот одбор, како и за исполнување на критериумот предвиден со Законот за банките според кој една четвртина од членовите на Надзорниот одбор треба да бидат независни членови кои ги исполнуваат критериумите за независност определени со истиот закон.

За именувањето на членовите на Надзорниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РСМ.

Разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор од страна на Собранието на Банката се врши на законски пропишан начин, во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Надзорниот одбор се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Во согласност со член 48 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор мора да бидат независни членови. Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат претседател на Надзорниот одбор. Во согласност со член 51 од Статутот на Банката, мандатот на членовите на Надзорниот одбор трае четири години, а во случај на предвремено престанување на функцијата на член/ови на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката се врши избор за испразнетите места за остатокот од мандатот. Исто лице не може да биде независен член на Надзорниот одбор подолго од три последователни мандати.

Членовите на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на НБРСМ во согласност со законот и подзаконските акти на НБРСМ и Статутот на Банката, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување, а за независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Надзорниот одбор и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност којашто просечно годишно надминува 3 милиони денари.

Членовите на Надзорниот одбор имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности и посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите пропишани со Законот за банките, и избегнуваат судир на интересите, притоа императивно почитувајќи ги правилата пропишани во случај на појавен судир на интереси и обврските за давање писмени изјави.

Членовите на Надзорниот одбор поседуваат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и материјалните ризици на коишто е изложена.

II.2. Информации и податоци за Одборот за управување со ризици

II.2.1. Состав и членства на членовите на Одборот за управување со ризици во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за управување со ризици

Во согласност со член 58 од Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици на ТТК Банка АД Скопје се состои од пет члена, кои ги именува Надзорниот одбор на Банката од редот на лицата со посебни права и одговорности.

Со одлука донесена од страна на Надзорниот одбор на ден 31.3.2020 година извршено е повторно именување (реизбор) на членовите на Одборот за управување со ризици во состав:

1. Наталија Алексова, претседател на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, член на Управниот одбор на Банката, не членува во други органи на надзор и/или управување,
2. Димитри Трпоски, член на Одборот за управување со ризици, магистер по бизнис администрација, директор на Секторот Стратешко банкарство, не членува во други органи на надзор и/или управување.
3. Зоран Колев, член на Одборот за управување со ризици, доктор по економски науки, заменик-директор на Секторот за комерцијално банкарство. Надвор од Банката е надворешен комисионер во Комисијата за хартии од вредност.
4. Јованка Ралевиќ, член на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, директор е на Дирекција за средства и ликвидност, не членува во други органи на надзор и/или управување.
5. Гордана Блажевска, член на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, директор на Дирекција за управување со ризици, не членува во други органи на надзор и/или управување.

Надлежностите на Одборот за управување со ризици се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Одборот за управување со ризици со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- постојано да го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и да го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- да воспоставува политики за управување со ризици и да ја следи нивната примена;
- да ги следи прописите на Народната банка на РСМ коишто се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- да врши оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- да утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката;
- да ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката коишто вршат оценка на ризиците и да предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- да ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризици;
- да ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;

- да ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
- да врши оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
- квартално да го известува Надзорниот одбор за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите;
- да одобрува изложеност кон лице од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката;
- други активности во согласност со законската и подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

Одборот за управување со ризици во 2020 година работеше и одлучуваше во рамките на своите надлежности утврдени со закон и подзаконски акти, Статутот и другите интерни акти на Банката, на своите седници кои во согласност со Законот за банките се одржуваа еднаш неделно.

На своите седници Одборот за управување со ризици редовно ги следеше ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење и го следеше и оценуваше степенот на ризичност на Банката преку разгледување на соодветни извештаи произлезени од закон, подзаконски акти и интерните акти на Банката коишто го регулираат управувањето со ризиците.

Преку оваа документација, Одборот за управување со ризици вршеше и оценка на системите на управување со ризиците на Банката и ги анализираше ефектите од управувањето со ризиците врз работењето на Банката, го следеше спроведувањето на стратегијата за управување со ризиците и воспоставените политики за управување со ризиците, се грижеше за воспоставување соодветни политики преку нивно ревидирање во согласност со променетата подзаконска регулатива на НБРСМ и/или променетите услови во работењето на Банката и обезбедување формално правно усвојување од страна на Надзорниот одбор на Банката. Исто така, преку разгледување на истата оваа документација, Одборот за управување со ризици го следеше и спроведувањето на интерните акти донесени од Управниот одбор на Банката во врска со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за управување со ризици ја следеше и усогласеноста на работењето на Банката со прописите од областа на управувањето со ризици и ги следеше и оценуваше системите на внатрешна контрола и контролните правила и механизми воспоставени за идентификување, мерење, оценка и следење на ризиците на кои е изложена Банката, како и по однос на тестирање на изложеноста на Банката кон истите.

Во текот на 2020 година Одборот за управување со ризици одржа 53 седници, на кои донесе одлуки за ревидирање на воспоставените политики за управување со ризиците, утврди ревидирани политики или ја продолжи важноста на веќе воспоставени политики, како и одлуки за одобрување на изложености кон лица од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката. На своите седници, разгледувајќи ги доставените материјали, со свои констатации и инструкции упатуваше и насочуваше на потребата од преземање мерки и активности, особено во делот на наплатата на достасаните побарувања на Банката како потенцијален ризик од предизвикување дополнителни резервации коишто директно се рефлектираат со негативен ефект врз резултатот од работењето на Банката.

Одборот за управување со ризици, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, доставуваше квартални извештаи за својата работа до Надзорниот одбор на Банката и до Одборот за ревизија.

Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици изврши оценка на сопствената работа од аспект на

поединечните членови и колективно и истата ја достави до Надзорниот одбор на Банката во рамките на доставениот Извештај за својата работа во 2019 година.

II.2.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за управување со ризици

Членовите на Одборот за управување со ризици ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици го врши Надзорниот одбор од редот на лицата со посебни права и одговорности определени со Статутот на Банката, притоа водејќи сметка членовите на Одборот за управување со ризици да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката, а во Одборот за управување да има членство на членот на Управниот одбор кој е одговорен за следење на управувањето со ризиците, како критериум што е утврдено со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Разрешувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се врши од страна на Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за управување со ризици се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Составот на Одборот за управување со ризици е во согласност со член 90 став 2 од Законот за банките, член 58 точка 1 од Статутот на Банката и точка 24 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка со тоа што еден од членовите на Управниот одбор (според статутарните одредби тоа е членот на Управниот одбор во чијашто надлежност е Секторот Стратешко банкарство, а со оглед на тоа дека во негова надлежност е Дирекцијата за управување со ризици исполнет е и критериумот за задолжително членство во Одборот за управување со ризици утврдено со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка), а другите членови се лица со посебни права и одговорности именувани во согласност со одредбите од Статутот на Банката, каде што точно е определено од кои организациски единици и кои носители на раководни функции треба да го сочинуваат. Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици трае четири години, а претседателот и заменик-претседателот на Одборот за управување со ризици се бираат од редот на именуваните членови на Одборот за управување со ризици.

Именуваните членови на Одборот за управување со ризици ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и Статутот на Банката и имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку три години, како и познавање на работењето на Банката, нејзините производи и услуги и на ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење.

II.3. Информации и податоци за Одборот за ревизија

II.3.1. Состав и членства на членовите на Одборот за ревизија во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за ревизија

Во согласност со член 61 од Статутот на Банката, Одборот за ревизија се состои од пет членови. Мнозинството членови во Одборот за ревизија се избира од редот на членовите на Надзорниот одбор, а останатите членови се независни членови. Членовите на Одборот за ревизија ги именува Надзорниот одбор на Банката со мандат од 4 години.

Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје што функционираше во текот на 2020 година го сочинуваат:

1. Душко Апостолоски, претседател и независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на „Бенд Ревизија и Консалтинг“ ДОО Тетово.
2. Данче Зографска, независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на Друштво за ревизија и процена „Елит“ ДООЕЛ Скопје.
3. м-р Глигорие Гоговски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, каде по функција е претседател на Надзорниот одбор, магистер е по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен директор на Одбор на директори (генерален директор) на „Тетекс“ АД Тетово.
4. Борислав Трповски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран правник со положен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
5. Златко Черепналкоски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс ЕДС“ ДОО, Снабдување со електрична енергија.

Претседателот на Одборот за ревизија Душко Апостоловски и членот на Одборот за ревизија Данче Зографска се и овластени ревизори.

Надлежностите на Одборот за ревизија се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите што му се определени на Одборот со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- да ги разгледува финансиските извештаи на Банката и да се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди;
- да ги разгледува и да ги оценува системите за внатрешна контрола;
- да ја следи работата и да ја оценува ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија;
- да го следи процесот на ревизија на Банката и да ја оценува работата на друштвото за ревизија;
- да ги донесува сметководствените политики на Банката;
- да ја следи усогласеноста на работење на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи;
- да одржува состаноци со Управниот одбор, Службата за внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката;
- да ги разгледува извештаите од Одборот за управување со ризици;

- да предлага назначување на друштво за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија;
- најмалку еднаш во три месеци да го известува за својата работа Надзорниот одбор на Банката;
- најмалку еднаш годишно да врши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор на Банката при што во годишниот извештај е содржана оцената на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да врши и други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Во текот на 2020 година Одборот за ревизија одржа три седници, како и две одлучувања со писмена согласност на членовите на Одборот за ревизија, поради почитување на мерките за спречување на внесување и ширење на COVID-19.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за ревизија ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи и точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди, ги оценуваше системите за внатрешна контрола, ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија, ја следеше реализацијата на препораките на Службата за внатрешна ревизија од страна на одговорните лица, го следеше процесот на ревизија на Банката и ја оценуваше работата на Друштвото за ревизија.

На одржаните седници Одборот за ревизија разгледа и прифати: неревидирани финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2020 година, извештаи на независниот ревизор-Друштво за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2019 година изготвени според Методологија на НБРСМ и според МСФИ, извештаи за работењето на Банката во текот на 2020 година, квартални извештаи за управување со ризици на кои е изложена Банката, квартални извештаи од Одборот за управување со ризици, извештаи на Службата за внатрешна ревизија, и тоа: извештаи за извршени ревизии во согласност со Годишниот план за 2020 година и од извршени инцидентни ревизии. Извештаи за следење реализација на дадените препораки, како и Годишниот извештај за 2019 година и полугодишниот Извештај за работењето за период јануари-јуни 2020 година, како и Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2020 година.

Одборот за ревизија, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, го ценеше своето работење во 2019 година од аспект на поединечните членови и колективно даде оцена којашто заедно со писмениот Извештај на работата во 2019 година ја достави до Надзорниот одбор на Банката. Исто така Одборот за ревизија, во согласност со Законот на банките и Статутот на Банката, на секои три месеци го известуваше Надзорниот одбор за својата работа во 2020 година и поднесе и Полугодишен извештај за својата работа во периодот јануари-јуни 2020 година до Надзорниот одбор.

II.3.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за ревизија

Членовите на Одборот за ревизија ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за ревизија се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Членовите на Одборот за ревизија ги разрешува Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за ревизија се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Именуваните членови на Одборот за ревизија ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките и Статутот на Банката, а независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Одборот за ревизија и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност која просечно годишно надминува 3 милиони денари.

II.4. Информации и податоци за Управниот одбор

II.4.1. Состав и членства на членовите на Управниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Управниот одбор

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица.

Во текот на 2020 година Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје го водеше работењето и управувањето со Банката, ги вршеше работите и ги остваруваше надлежностите коишто му се ставени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и другите интерни акти на Банката, го сочинуваат:

1. Претседателот на Управниот одбор проф. д-р Драгољуб Арсовски, кој е доктор на економски науки и
2. Членот на Управниот одбор Наталија Алексова, дипломиран економист.

Во текот на 2020 година согласно издадените претходни согласности од страна на Гувернерот на Народна банка на РСМ, мандатот на двата члена на Управниот одбор е продолжен за период од 4 (четири) години.

Управниот одбор континуирано ги извршуваше работите поврзани со управувањето и застапувањето на Банката и водењето на работењето на Банката кои им се ставени во надлежност со законската и подзаконската регулатива, Статутот и другите акти на Банката. Одлучуваше за уредување прашања од тековен карактер, презеде повеќе мерки и активности за развој и подобрување на ефикасноста на внатрешната контрола на сите нивоа, како и за подобрувањена внатрешната организација на Банката со цел зајакнување на функционирањето на системот на организациската поставеност на Банката, административната и сметководствената контрола и овозможувањето поефикасно следење и контролата на исполнување на оперативните цели, обезбедувањето точност во изработка на финансиските извештаи, обезбедувањето усогласеност на работењето на Банката со интерните политики и акти и законите и регулативата којашто го уредува работењето на банките, зголемувањето на ефикасноста на вкупното работење и унапредувањето на

ефикасноста на управувањето.

Управниот одбор донесе повеќе измени и дополнувања на интерните акти на Банката - основни процедури, процедури, методологии, со цел усогласување со ревидираните и/или изменети и/или дополнети политики за управување со ризиците од страна на Надзорниот одбор на Банката во процесот на оцена на нивната соодветност со променетата регулатива од страна на Народна банка на РСМ, променетите услови во работењето на Банката, макроекономските фактори. Исто така, донесе измени и дополнувања и на други правилници, методологии и процедури поврзани со останатото работење на Банката, во кои беа дефинирани основните правила на внатрешна контрола при извршување на оперативните активности во Банката.

Управниот одбор ги разгледуваше извештаите на внатрешната ревизија и ги анализираше наодите содржани во истите, како и извештаите на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и на Одговорното лице за обезбедување сигурност на информатичкиот систем на Банката (ОСИС).

Во текот на 2020 година Управниот одбор преземаше мерки и активности за реализирање на одлуките и заклучоците на Надзорниот одбор како и на препораките од Службата за внатрешна ревизија.

Управниот одбор доставуваше до Надзорниот одбор месечни извештаи за работењето на Банката во 2020 година преку кои го известуваше Надзорниот одбор за своето работење.

Постапувајќи во согласност со Законот за банките, изготвени се: Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период од 2020-2022 година и во тој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2020 година и Годишен извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2019 година.

Во текот на 2020 година Управниот одбор во континуитет продолжи со преземање активности за зајакнување на информатичкиот систем за следење на соодветноста и ефикасноста на поставените системи на внатрешна контрола и на процесот за управување со сигурноста на информатичкиот систем од аспект на обезбедување доверливост, интегритет и расположливост, како и обезбедување континуиран пристап до сите потребни информации на вработените во Банката.

Истовремено, преку воспоставените системи на организација и работа на Банката и внатрешна контрола во сите области од работењето на Банката, Управниот одбор обезбеди непречено функционирање на Службата за внатрешна ревизија и на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на нивните активности и овластувања.

Управниот одбор редовно ги следеше и извештајните анализи извршени од страна на менаџментот и од другите надлежни лица од организациски единици и делови на Банката.

Во текот на 2020 година Управниот одбор одлучуваше и без одржување состанок, но со давање писмена согласност за донесување поединечни интерни акти и одлуки по прашањата од негова надлежност определени со законска и подзаконска регулатива, Статутот и другите акти на Банката, како и по согледана потреба за уредување на настанати ситуации или појавени потреби од тековен карактер и заради јакнење на механизмите и контролните правила во клучните области од работењето на Банката.

II.4.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Управниот одбор

Членовите на Управниот одбор ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. При изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор, Надзорниот одбор води сметка за условите коишто треба да ги исполнуваат во согласност со законот и Статутот на Банката. Надзорниот одбор го избира и Претседателот на Управниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

За именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народната банка на РСМ.

Разрешувањето на членовите на Управниот одбор се врши на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога при оцената на членовите на Управниот одбор се утврдат одредени слабости, па за надминување на истите Надзорниот одбор презема активности со давање предлози за назначување нови членови на Управниот одбор или замена на постојните членови.

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица, од кои еден е претседателот избран со Одлуката на Надзорниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор. Претседателот на Управниот одбор и членот на Управниот одбор се именувани за период од четири години. Правата и обврските на членовите на Управниот одбор се уредуваат со договор што го склучуваат членот на Управниот одбор и Надзорниот одбор во име на Банката, а го потпишува претседателот на Надзорниот одбор. Доколку на член/овите на Управниот одбор им престане членството и пред истекот на мандатот, за обезбедување на потребниот број на членови пропишан со Законот за банките, Надзорниот одбор од своите редови именува вршител/и на должноста член на Управен одбор.

Членовите на Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка во согласност со закон и подзаконски акти на НБРСМ и Статутот на ТТК Банка, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување.

Членовите на Управниот одбор заедно поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на коишто е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народната банка на РСМ донесени во согласност со меѓународните стандарди.

II.5. Информации и податоци за другите одбори на Надзорниот одбор

II.5.1. Состав, надлежности и функционирање на другите одбори на Надзорниот одбор

II.5.1.1. Состав, надлежности и функционирање на Кредитниот одбор

Во согласност со член 73 од Статутот на Банката, Кредитниот одбор го сочинуваат пет членови и пет заменици членови.

Со одлука донесена од страна на Надзорниот одбор на ден 31.3.2020 година извршено е повторно именување (реизбор) на членовите на Кредитниот одбор во состав:

Членови:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /претседател на Кредитниот одбор/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје;
3. Бобан Гоговски, директор на Секторот за комерцијално банкарство;
4. Димитри Трповски, директор на Секторот за стратешко банкарство;
5. Ирина Ристовска, директор на Секторот за правни работи и проблематични пласмани.

Заменици-членови:

1. Зоран Колев, Заменик - директор на Секторот за комерцијално банкарство;
2. Бојан Штерјовски, раководител на Одделот за население;
3. Јованка Ралевиќ, директор на Дирекцијата за средства и ликвидност;
4. Горан Томовски, директор на Дирекцијата за правни лица;
5. Емил Ристоски, директор на Дирекцијата за правни работи, лоши пласмани и превземени средства.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, Кредитниот одбор е надлежен да ги врши следните работи:

- да одлучува по поднесени барања од правни и физички лица за одобрување на кредити, акредитиви, гаранции и други видови изложености во рамките на лимитите утврдени со прописите и актите на Банката,
- да донесува Одлуки за измена и дополнување на Одлуката за висината на каматните стапки што ја врши ТТК Банка АД Скопје и на Тарифата за надоместоците на услуги што ги врши ТТК Банка АД Скопје и за постојни и при воведување нови производи и услуги;
- да врши продолжување на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати за изложеност којашто ја одобрил во согласност со своите надлежности во процесот на кредитно одлучување и да го доставува на верификација до Одборот за управување со ризици;
- да го верификува продолжувањето на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати што било одобрено од другите нивоа на кредитно одлучување и најмалку еднаш во месецот доставува до Одборот за управување со ризици Извештај за побарувањата кај кои е извршено продолжување на рокот на достасување во текот на претходниот месец;
- да донесува Одлука за реструктурирања на побарувања и најмалку еднаш во месецот доставува до Надзорниот одбор на Банката Извештај за реструктурирани побарувања во текот на претходниот месец;
- други работи утврдени со прописите и актите на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа.

Во текот на 2020 година Кредитниот одбор ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа, на седници коишто се свикуваа и одржуваа најмалку еднаш неделно во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор.

II.5.1.2. Состав, надлежности и функционирање на Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија

Во согласност со член 74 од Статутот на Банката, Одборот за управување и надгледувањена информативна технологија се состои од седум членови.

Во текот на 2020 година Одборот за управување и надгледувањена информативна технологија функционираше во следниот состав:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /Претседател на Одборот/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје/член на Одборот/;

3. Бобан Гоговски, директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
4. Зоран Колев, заменик директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
5. Христијан Трифуновски, директор на Секторот за ИТ и позадински обработки /член на Одборот/;
6. Новак Вучевски, раководител на Одделот за системска и мрежна поддршка /член на Одборот/;
7. Сашо Симјановски, одговорно лице за обезбедување на сигурноста на информативниот систем на Банката /член на Одборот/.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, во надлежност на Одборот за управување и надгледувањена информатичката технологија е да ги врши следните работи:

- да одлучува и да го набљудува развојот и имплементацијата на стратешките ИТ планови и да осигурува дека истите се конзистентни со бизнис стратегијата;
- да одлучува и да го одобрува портфолиото на проекти во ИТ;
- да ги набљудува извршувањата на главните ИТ проекти, вклучително да дава и приоритети на проектите, набавките и развојот на нови системи, одржувањето на постојните системи и законските барања и измени;
- да одлучува за ИТ буџетот и ИТ целите;
- да ја набљудува соодветноста на ИТ ресурсите во смисла на луѓе, опрема и обезбедувачите на ИТ сервиси и да дава крајна одлука во случај на неусогласеност помеѓу понудата и побарувачката;
- да ги ревидира ИТ проектите коишто имаат значителен трошок или коишто се од голема стратешка важност;
- да решава по основ на големи ИТ прашања и прави “trade-off “ одлуки, односно да го насочи работењето на ИТ на позначајните проекти за Банката за сметка на помалку значајните коишто привремено ги одложува или трајно ги откажува, во случаите кога има поголем број на предложени проекти и коишто не можат истовремено да се реализираат согласно условите и расположливите ресурси;
- да го следи квалитетот на ИТ услугите и задоволството на клиентите.

Во текот на 2020 година Одборот за управување и надгледување на информативна технологија ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, на седници коишто се свикуваа и одржуваа најмалку еднаш на три месеци во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор. На тој начин Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија ја оствари основната цел за којашто е формиран - да му помага на Управниот одбор и на Надзорниот одбор во носењето на одлуките во врска со ИТ.

II.5.1.3. Состав, надлежности и функционирање на Одборот за наградување

Во согласност со член 57 став 6 од Статутот на Банката и точка 17 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка формиран е Одбор за наградување за надлежности поврзани со воспоставувањето и спроведувањето на Политиката за наградување.

Одборот за наградување е во следниот состав:

1. м-р Глигорие Гоговски - претседател;
2. д-р Арсен Јаневски - член
3. Трим Кемали – член
4. Драгица Јовановска – член,
5. д-р Владо Камбовски – член

Одборот за наградување е надлежен да разгледува прашања во врска со вкупниот надомест (фиксен и варијабилен) на членовите на Управниот одбор и на лицата

надлежни за функција на контрола и да доставува соодветни предлози до Надзорниот одбор.

Во текот на 2020 година Одборот за наградување одржа 3 (три) седници на кои беа донесени предлог-одлуки од својата надлежност и доставени до Надзорниот одбор за конечно одлучување.

III. Информации и податоци за организациската структура на Банката, вклучително и за нејзините подружници

Организациската структура и поставеност на ТТК Банка АД Скопје е во согласност со Статутот, севкупната стратегија и деловната политика на Банката.

Банката го врши своето работење самостојно и преку своите организациски единици и организациски делови. Организациски единици во Банката се: секторите, дирекциите, службите, одделите и одделенијата, а организациски делови на Банката се филијалите на Банката, во чијшто состав функционираат експозитури и еден шалтер.

Во текот на 2020 година, се извршија четири промени во организациската структура на Банката. Во февруари се затвори експозитурата Ѓорче Петров која функционираше во рамки на филијала Скопје, а со крајот на септември се затвори шалтерот Палма мол во рамки на филијала Тетово. Во октомври и ноември се отворија две нови експозитури: експозитура Дебар маало – филијала Скопје и експозитура во Кавадарци. За подобра позиционираност од аспект на локација во последниот квартал од 2020 се изврши дислокација, односно промена на седиште на експозитурата во Кичево.

Заклучно со 31.12.2020 година организациската структура на Банката ја сочинуваат 4 сектори, 1 дирекција под надлежност на Управниот одбор, две самостојни служби од кои една под надлежност на Надзорниот одбор, Секретаријат како посебна служба, лице одговорно за сигурност на информатичкиот систем, 11 дирекции (во рамки на четирите сектори), 21 оддел, 2 одделенија, 7 филијали (Скопје, Тетово, Битола, Куманово, Охрид, Штип, Струмица), 21 експозитура и 1 шалтер.

Организациската структура на Банката е дадена во Прилог 1 кон Годишниот извештај.

IV. Примена на Кодексот за корпоративно управување

Кодексот за корпоративно управување на ТТК Банка АД Скопје е усвоен од страна на Надзорниот одбор на Банката на 31.7.2019 година. Кодексот за корпоративно управување ги опфаќа правилата на надзор и раководење во Банката со цел да се воспостават, одржуваат и унапредуваат правилата и стандардите за корпоративното управување во Банката засновани на постојната важечка законска и подзаконска регулатива и интерните акти на Банката кои ја сочинуваат корпоративната култура и вредности на Банката, со цел ефикасно и одговорно управување со Банката и намалување на ризикот во работењето, како и транспарентност на работењето на Банката.

Со Кодексот за корпоративно управување се опишува управувачката и организациската структура на Банката, односите меѓу управувачките тела и заинтересираните лица, системите на внатрешна контрола и управување со ризиците, транспарентноста и финансиското известување. Корпоративното управување во Банката преставува збир од заемни односи меѓу Надзорниот одбор, Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности и акционерите на Банката преку кои се воспоставува соодветна организациска структура и соодветни механизми за дефинирање на целите на Банката и за нивно остварување и следење.

Во корпоративното управување Банката во целост е усогласена со начелата на Кодексот за корпоративно управување и другите важечки прописи.

За таа цел Управниот одбор на Банката даде Изјава за примена на Кодексот за корпоративно управување која е Прилог 2 кон Годишниот извештај за работњето на Банката.

V. Информации и податоци за акционерската структура на Банката - назив на акционерите со квалификувано учество и нивното учество во вкупниот број акции и вкупниот број издадени акции со право на глас и нивните претставници во Надзорниот одбор на Банката

На 31.12.2020 година акционерскиот капитал на Банката се состоеше од 907.888 обични акции со номинална вредност од 1.000 денари по акција или вкупно 907.888.000 денари. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар за хартии од вредност на РСМ.

Во текот на 2020 година Банката нема извршено откуп на сопствени акции, ниту има издадено нова емисија на акции.

Обичните акции им даваат право на глас на сопствениците на седница на Собранието на акционери, по принципот „една акција - еден глас“ и право на исплата на дивиденда.

Бројот на акционери заклучно со 31.12.2020 година изнесува 1.970, од нив 1.833 се физички лица и 137 се правни лица.

Акциите на Банката котираат на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот на задолжителна котација. Во согласност со Правилата за котација на Македонската берза Банката ги објавува ценовно-чувствителните информации.

Акционер со квалификувано учество е „Тетекс“ АД Тетово кој заедно со поврзаните лица поседува 49,86% од вкупниот број акции на Банката. Претставници во Надзорниот одбор на Банката се Глигорие Гоговски, Борислав Трповски и Драгица Јовановска.

VI. Информации податоци поврзани со спроведувањето на политиката на наградување на Банката

ТТК Банка АД Скопје има воспоставено соодветен и фер систем за наградувања регулиран преку Политика за наградување, ревидирана во месец јуни 2018 година. Политиката дефинира и уредува транспарентен, конкурентен и одговорен систем на наградување на менаџментот и вработените во ТТК Банка АД Скопје.

Во согласност со Политиката, наградувањето во Банката се реализира преку фиксни и варијабилни надоместоци, поточно:

- фиксен дел од вкупниот надоместок е надоместок во форма на плата и додатоци на плата, кој зависи од описот на работното место, односно од надлежностите на органот на Банката и е определен во договорите за работа и
- варијабилен дел од надоместокот кој зависи од успешноста во извршувањето на работните задачи имајќи го предвид преземеното ниво на ризик и се доделува врз основа на дефинирани критериуми во Политиката за наградување. Варијабилниот дел од надоместокот може да биде во форма на материјална награда (годишен, месечен или организациски бонус) или нематеријална награда - формално признание (признанија во вид на плакета и пофалница), унапредување, специјализирани обуки и сл.

За операционализација на Политиката за наградување е донесена Процедура за наградување, а за спроведување на процесот на наградување се формирани:

- Одбор за наградување, формиран со одлука на Надзорниот одбор, надлежен за спроведување постапка за наградување со годишен бонус и нематеријални

- награди на членовите на Управниот одбор и на лицата надлежни за функциите за контрола и
- Комисија за наградување, формирана со одлука на Управниот одбор, којашто е надлежна за спроведување на постапката за наградување со годишен бонус и нематеријални награди на останатите лица со посебни права и одговорности, како и наградување на останатите вработени.

- **Применети критериуми за наградување**

Критериумите за наградување според кои се спроведуваше наградувањето во 2020 година, се дефинирани во Политиката за наградување и се во согласност со одредбите од Глава VI. од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Службен весник на РСМ“ бр. 24/2018 и 113/19).

Дефинираните критериуми по одделни групи се како што следи:

- критериум за наградување на членовите на НО е остварувањето на надлежностите поврзани со надзорот на работењето на Банката.
- критериуми за наградување на Управниот одбор се обемот на надлежности и одговорности и успешноста во извршувањето на функцијата член на Управен одбор, обемот на работа и финансиската состојба на Банката, сложеноста во управувањето со Банката, успешноста во спроведување на стратегијата и годишниот план за работа, како и економските услови во кои делува Банката.
- лицата надлежни за функциите на контрола се наградуваат согласно критериумите поврзани со успешноста на нивното работење, независно од успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола и се во директна корелација со нивната компетентност, професионалност, успешност и корпоративни вредности кои ги поседуваат.
- критериуми за наградување на лицата со посебни права и одговорности се успешноста во исполнување или надминување на бизнис планот во делот за кој лицето со посебни права и одговорности е одговорно, ефикасноста во менаџирањето на процесите и подобрувањето на оперативната ефикасност, поттикнувањето и развивањето на креативен пристап во исполнување на работните плански активности, мотивацијата на вработените и промовирањето на тимската работа, постигнати исклучителни резултати во раководењето со што придонел за подобрување на резултатите и одговорноста на вработените и остварени исклучителни резултати при реализација на проектна задача.
- останатите вработени се наградуваат врз основа на остварување на планските задачи во повисок обем од предвиденото, зголемена ефективност и ефикасност во извршувањето на работните активности, дополнителен личен ангажман и вонредно залагање во реализирање на работните обврски, покажување дополнителна иницијатива за одредени задачи во интерес на Банката кои се надвор од описот и пописот на работното место на кое е распореден вработениот и придонесот во промовирање на корпоративните вредности на Банката.

- **Критериумите врз основа на кои е определен делот од надоместокот што се исплаќа во форма на акции или други права коишто даваат можност за стекнување акции**

Во ТТК Банка АД Скопје не се исплаќаат надоместоци во форма на акции и други права коишто даваат можност за стекнување акции.

- **Износ и структура на вкупен надоместок исплатен во текот на 2020 година**

Вкупниот надоместок исплатен во Банката во текот на 2020 година изнесува 180.940 илјади денари. Структурата на вкупниот надоместок искажана според висината и бројот на лица на кои им е исплатена соодветната висина, и по одделни групи и број на лицата во одделната група е следна: во 000 МКД

Р. бр	Категории лица	надоместок бруто 2020			сооднос на фиксен и варијабилен дел	број на лица во група	број на лица на кои е исплатен варијабилен дел
		фиксен	варијабилен	вкупно			
1	Членови на НО	4.144	2.667	6.811	1,5:1	7	7
2	Одбор за ревизија	465	/	465	/	5	/
3	Членови на УО	8.490	2.595	11.085	3,3:1	2	2
4	Лица со посебни права и одговорности	37.961	3.562	41.523	10,6:1	28	18
5	Останати вработени	120.483	573	121.056	210,3:1	208	90
Вкупно		171.543	9.397	180.940	18,3:1	250	117

- **Сооднос на фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок**

Фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок се во сооднос 18,3:1.

апсолутен износ во 000мкд		сооднос на фиксниот и варијабилниот дел
фиксен дел	варијабилен дел	
171.543	9397	18,3:1

VII. Информации податоци за политиката на Банката за избегнување судир на интересите

Во 2020 година Банката работеше во согласност со Политиката за идентификување и спречување судир на интереси усвоена од Надзорниот одбор на Банката на седницата од 28.6.2018 година.

Политиката е во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и нејзините измени и дополнувања објавени во („Сл. весник на РСМ“ бр.24/18 и бр. 113/19), Законот за банките („Сл. весник на РСМ“ бр. 67/07, бр. 90/09, бр. 67/10, бр. 26/13, бр.15/15, бр.153/15, бр.190/16, бр.7/19 и бр.101/19) и останатата регулатива којашто уредува прашања поврзани со судир на интереси како и во согласност со прифатени професионални стандарди и кодекси на однесување.

Со оваа Политика се дефинирани општите правила и генерални насоки за идентификување, избегнување и спречување судири на интереси, како и за преземање мерки и активности во случаите кога постои судир на интереси.

Политиката е обврзувачка за лицата со посебни права и одговорности во Банката и за сите вработени во Банката.

Конзистентната примена на оваа Политика овозможува навремено идентификување на судирите на интереси и преземање соодветни мерки и активности во случаите на постоење судир на интереси.

Членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот за ревизија и Одборот за управување со ризици и лицата со посебни права и одговорности кои во согласност со Статутот на Банката се назначени од Управниот одбор на Банката на секои шест месеци даваат писмена изјава за не/постоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

За постоење судир на интереси, пред одржување на седницата, членовите на органите на Банката даваат писмена изјава којашто се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во која се наведува основот од кој произлегува судирот на интереси. Членовите на органите на Банката не присуствуваат при донесувањето на одлуките доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

Банката има обврска да ги достави до Народната банка писмените изјави за постоење судир на интересите дадени од лицата со посебни права и одговорности во Банката, заедно со основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката во рок од 15 дена по нивното донесување.

VIII. Информации за користењето услуги од надворешни лица коишто се значајни за целокупното работење на Банката

За целите на управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица, во 2020 година Банката работеше во согласност со Политика за користење услуги од надворешни лица, потврдена од Надзорниот одбор и Методологијата за избор, следење и оцена на користени услуги од надворешни лица донесена од Управниот одбор, целосно усогласени со релевантните подзаконски акти на Народната банка на Република Северна Македонија.

Предмет на уредувањето на Политиката за користење услуги од надворешни лица е утврдувањето на основните принципи и насоки за управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица. Користењето услуги од надворешни лица го опфаќа користењето услуги коишто ѝ овозможуваат на Банката да ги врши нејзините финансиски активности, вклучувајќи ги и помошните банкарски услуги коишто можат да ја изложат Банката на оперативен ризик.

Основната цел на оваа Политика е со нејзините одредби да биде опфатен целиот процес, што вклучува најмалку:

- основни принципи и насоки за управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица;
- критериуми за дефинирање на значајни услуги од надворешни лица; донесување одлука за користење услуги од надворешни лица;
- нивниот избор;
- склучување на договорот;
- оцена и следење на ризиците поврзани со користењето на услуги од надворешни лица;
- надзор на работењето на надворешното лице од аспект на услугите коишто ги извршува за Банката вклучувајќи и следење на работењето на лица коишто надворешното лице ги користи при вршењето на услугите за Банката како и
- известување на органите на Банката за изложеноста од ризикот на користење на услугите од надворешни лица.
- правила и активности за замена на надворешното лице (англ. exit strategy).

Изборот на надворешно лице се заснова на соодветна анализа на неговото работење. За таа цел Банката развива сопствени критериуми (основни и дополнителни) врз основа на кои врши оцена на способноста и капацитетот на надворешните лица за навремено, квалитетно и ефикасно извршување на услугите.

Квалитетот на услугите што ги обезбедуваат надворешните лица е предмет на следење и годишна оцена.

Оцената на користените услуги од надворешни лица е фаза од процесот на користење услуги од надворешни лица, којашто во согласност со Политиката за користење услуги од надворешни лица се врши на годишна основа за склучените договори со надворешните лица чишто услуги може да ја изложат Банката на оперативни ризици, по пропишана методологија. Годишното оценување го сочинуваат поединечна оцена на способноста и квалитетот на услугите од надворешните лица преку оцена на поодделни критериуми и сумарна оцена, кои се дел од годишен интегриран извештај којшто се доставува до Одборот за управување со ризици, Управниот и Надзорниот одбор на Банката.

IX. Политика на дивиденди

Во 2020 година, во согласност со Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2019 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката, нето-добивката во вкупен износ од 108.368.973 денари се распредели на дел за резерви во износ од 8.501.293 денари и дел за дивиденда во вкупен износ од 99.867.680 денари или 110,00 денари бруто по акција. Дивидендата се исплати во месец април 2020 година.

X. Изгледи за иден развој и деловен потфат

Во услови на продолжена и сè уште непредвидлива здравствена криза, ТТК Банка АД Скопје и понатаму будно ќе ги следи сите макроекономски параметри и интерни индикатори и ќе го прилагодува своето работење на пазарни услови, со фокус кон одржување на ликвидноста и долгорочната стабилност.

Во наредниот период, Банката ќе продолжи да дејствува проактивно фокусирајќи се кон стабилно и профитабилно оперативно работење врз основа на реални и предвидливи очекувања. Растот на кредитната активност на Банката се очекува да се реализира преку зголемување на уделот на работа со населението и задржување на фокусот кон работа со мали и средни претпријатија, паралелно со севкупното закрепнување на економската активност и зголемената побарувачка за кредити. Потпирањето на сопствените извори на финансирање и понатаму ќе биде основа на деловната стратегија, при што и натаму депозитите од секторот население остануваат со доминантно учество во вкупните извори на средства.

Банката ќе ги презема сите неопходни активности за одржување на квалитетот на портфолиото, развој на понудата на производи и изнаоѓање флексибилни решенија приспособени на потребите на клиентите - правни и физички лица кои се најзасегнати од COVID-19 кризата.

Во следниот период фокусот на Банката ќе биде насочен кон контрола на сите видови ризици посебно кредитниот, одржувањето ниска стапка на ненаплатливи кредити како еден од поизразените трендови ќе се остварува и во иднина преку ефикасното дејствување, продажбата на ненаплатливите кредити, подобрата наплата и очекувањата за економска стабилизација.

Со цел креирање одржливи и ефикасни процеси и реализација на планираниот обем на активности во согласност со Деловната политика, Банката ќе продолжи да работи на дигитализација на процесите и надградба на производите и услугите достапни преку дигиталните канали (електронско и мобилно банкарство).

5.2. Финансиски перформанси на Банката

➤ Биланс на успех

во илјади денари	Остварено	Остварено	Индекс	
	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2020	апс.	(%)
Нето приходи од камата	268.129	269.256	1.127	100,4%
Нето приходи од провизии	139.365	147.672	8.307	106,0%
Нето приходи од курсни разлики	8.054	9.500	1.447	118,0%
Нето-приходи од тргување од средствата и обврските за тргување	16.551	-5.212	-21.763	-31,5%
Останати приходи од дејноста	79.613	41.236	-38.376	51,8%
Вкупни оперативни приходи	511.712	462.453	-49.259	90,4%
Оперативни трошоци	-327.279	-332.622	-5.343	101,6%
Нето оперативен приход	184.432	130.097	-54.336	70,5%
Исправка на вредност на нефинансиски средства	-1.724	-636	1.088	36,9%
Исправка на вредноста на финансиски средства	-61.787	-28.539	33.248	46,2%
Добивка (загуба) пред оданочување	120.922	100.922	-20.000	83,5%
Данок на добивка	-12.553	-10.292	2.261	82,0%
Добивка (загуба) по оданочување	108.369	90.630	-17.739	83,6%

Во периодот 1.1.2020-31.12.2020 година Банката оствари **добивка пред оданочување во износ од 100,9 милиони денари**. Банката ја потврди својата успешност и ја заврши годината со позитивен финансиски резултат кој е со зајакнат квалитет бидејќи е резултат најмногу на ефектите од редовните приходи на Банката. Во текот на 2020 година бележи раст на двете најзначајни компоненти во билансот на успех преку кои остварува приход т.е. зголемување на нето приходите од камати за 0,4% и на нето приходите од провизии за 6%.

Нето-приходите од камати и понатаму остануваат основна компонента во формирање на вкупниот оперативен приход на Банката со учество од 58,2%.

Во тековната 2020 година, како резултат на забрзаното кредитирање кон секторот домаќинства, **приходите од камати** генерирани од овој сектор се повисоки, при што нивното учество се зајакнува и станува најзастапена компонента во структурата на приходите од камата, за сметка на намаленото учество на приходите од камата кај секторот банки и финансиски институции и нефинансиски друштва.

Доминантна компонента во структурата на **расходите од камата** и натаму има секторот домаќинства и истиот бележи намалување во однос на минатата година. Нивното учество во текот на 2020 година се намалува за сметка на зголеменото учество на секторите финансиски институции и стопанство. На годишна основа, учеството на расходите од камата од секторот домаќинства има опаѓачки тренд како резултат на резултат на пониски каматни стапки.

Нето-приходите од провизии се втор значаен приход во структурата на вкупните приходи на Банката. Категоријата – нето приходи од провизии за 2020 година изнесуваат 147,7 милиони денари и се повисоки во однос на претходната година за 6% како резултат на повисокиот обем на платниот промет во земјата како од секторот население така и од секторот стопанство како и приходите од провизии од финансиската активност-кредитирање. Учеството на провизиите од секторот домаќинства во 2020 година бележи зголемување и изнесува 51,6% (2019: 49,7%), од кои 34,5% се провизии остварени од платниот промет во земјата, 5,6% се провизии остварени во доменот на картичното работење, 5,4% се провизии остварени од платниот промет со странство и 4,6% од провизии од кредитни активности. Учеството на провизии остварени од нефинансиските правни лица изнесува 39,3% (2019: 41,9%), од кои 25,3% потекнуваат од платниот промет во земјата, 6,3% од провизии од кредитни активности и 3,8% од платниот промет со странство.

Кај оперативните трошоци во текот на 2020 година се забележува пораст од 1,6% или 5,3 милиони денари. Најголем придонес во растот на оперативните трошоци има категоријата трошоци за плати и вработени, како и материјални, останати и административни трошоци.

Исправката на вредност на нефинансиските средства на Банката на нето-основа изнесува 0,6 милиони денари и е резултат на реализацијата на одредбите од Одлуката на НБРСМ за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања.

Исправката на вредност на финансиски средства на нето-основа за 2020 година изнесува 28,5 милиони денари и издвоените исправки на вредност во анализираниот период соодветствуваат со обемот, структурата и квалитетот на пласманите на Банката.

➤ Извори на средства

Динамиката и структурата на позначајните позиции во рамките на вкупните извори на средства на Банката со состојба на 31.12.2020 година е следна:

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	226	0,0%	30.855	0,3%	30.629	13656,0%
Депозити од комитенти	7.133.884	80,7%	7.219.668	81,6%	85.784	101,2%
Обврски по кредити	384.235	4,3%	195.480	2,2%	-188.755	50,9%
Субординирани обврски	93.201	1,1%	188.234	2,1%	95.032	202,0%
Посебна резерва и резервирања	9.093	0,1%	5.944	0,1%	-3.149	65,4%
ПВР и останата пасива	89.148	1,0%	86.027	1,0%	-3.121	96,5%
Акционерски капитал и резерви	1.127.417	12,8%	1.118.248	12,6%	-9.169	99,2%
ВКУПНА ПАСИВА	8.837.204	100,0%	8.844.455	100,0%	7.250	100,1%

Вкупните извори на средства на Банката на крајот на 2020 година изнесуваат 8.844 милиони денари и на годишно ниво бележат зголемување за 7,3 милиони денари или за 0,1% како резултат на издадена корпоративна обврзница, зголемени депозити од комитенти и банки, наспроти намалените обврски по кредити.

Депозитите од комитенти изнесуваат 7.220 милиони денари и истите се зголемени за 85,8 милиони денари или 1,2%.

ТТК Банка АД Скопје, во текот на првиот квартал од 2020 година, издаде втора емисија на долгорочни должнички хартии од вредност (корпоративна обврзница) 1.500 корпоративни обврзници по номинална вредност од 1.000 ЕУР и вкупна номинална вредност од 1.500.000 ЕУР, односно 92.421.300,00 денари.

Обврските по кредити бележат намалување во однос на 2019 година, што се должи на вратени краткорочни позајмици од пазар на пари и на на отплата на доспеаните рати од кредитните линии користени преку РБРСМ (ЕИБ и Посебен кредитен фонд).

✓ Депозити

Секторска структура

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од финансиски институции	709.696	9,9%	919.822	12,7%	210.126	129,6%
Депозити од претпријатија	1.717.961	24,1%	1.478.204	20,5%	-239.758	86,0%
Депозити од домаќинства	4.706.227	66,0%	4.821.642	66,8%	115.415	102,5%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД БАНКИ И ДР.КОМИТЕНТИ	7.133.884	100,0%	7.219.668	100,0%	85.784	101,2%

Во текот на 2020 година, вкупната депозитна база на Банката се зголеми за 116,4 милиони денари или годишна стапка на раст од 1,6%. Растот потекнува од депозитите од секторот финансиски институции коишто бележат зголемување за 210,1 милион денари или 29,6%. Депозитите од домаќинства бележат годишен раст од 2,5% или во апсолутен износ 115,4 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски депозити	4.915.130	68,9%	5.017.467	69,5%	102.337	102,1%
Денарски депозити со девизна клаузула	36.258	0,5%	86.396	1,2%	50.138	238,3%
Девизни депозити	2.182.497	30,6%	2.115.805	29,3%	-66.691	96,9%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	7.133.884	100,0%	7.219.668	100,0%	85.784	101,2%

Од аспект на валутната структура, годишната промена на депозитната база укажува на раст на денарските депозити за 2,1% или 102,3 милиони денари и истите и натаму го задржуваат доминантното учество од 69,5%. Раст од 50,1 милиони денари е забележан и кај депозитите во денари со девизна клаузула којшто се должи од орочени средства од секторот стопанство, додека пад од 3,1% или 66,7 милиони денари бележат девизните депозити како резултат на одлив на депозити од секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити по видување	3.497.385	49,0%	3.877.913	53,7%	380.529	110,9%
Краткорочни депозити	1.473.607	20,7%	979.483	13,6%	-494.125	66,5%
Долгорочни депозити	2.162.892	30,3%	2.362.271	32,7%	199.379	109,2%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	7.133.884	100,0%	7.219.668	100,0%	85.784	101,2%

Порастот на вкупните депозити е резултат на порастот на депозитите по видување и долгорочните депозити. Депозитите по видување се зголемени за 10,9% или во апсолутен износ од 380,5 милиони денари и истите потекнуваат од секторот домаќинства, со што тие и понатаму претставуваат основен столб за одржување и зголемување на депозитната база. Долгорочните депозити бележат апсолутен пораст од 199,4 милиони денари или 9,2%, што во најголем дел произлегува од секторите финансиски институции и стопанство.

✓ **Средства и пласмани**

Позначајните позиции во рамките на вкупните средства на Банката во текот на 2020 година ја прикажаа следнава динамика и структура:

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Парични средства и парични еквиваленти	2.041.327	23,1%	1.801.523	20,4%	-239.804	88,3%
Вложувања во хартии од вредност и средства за тргување	1.334.039	15,1%	1.238.215	14,0%	-95.823	92,8%
Кредити на комитенти, бруто	5.249.467	59,4%	5.501.175	62,2%	251.708	104,8%
Резервација за кредити	-142.289	-1,6%	-97.307	-1,1%	44.983	68,4%
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	5.564	0,1%	2.543	0,0%	-3.020	45,7%
Основни средства	216.886	2,5%	216.282	2,4%	-604	99,7%
АВР и останата актива	132.211	1,5%	182.023	2,1%	49.812	137,7%
ВКУПНА АКТИВА	8.837.204	100,0%	8.844.455	100,0%	7.250	100,1%

Динамиката на вкупната актива на Банката е во согласност со движењето на вкупните извори на средства. Притоа, доминантното учество во вкупната актива и во текот на 2020 година се нето-кредитите на комитенти коишто во овој период забележуваат годишен раст од 5,8% или 296,7 милиони денари. Истите го зголемија своето учество во активата на 61,1% (2019: 57,8%), за сметка на паричните средства коишто во текот на 2020 година забележаја намалување на учеството на 20,4% (2019: 23,1%).

✓ **Кредити**

Секторска структура

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Кредити на претпријатија	2.098.951	40,0%	1.919.826	34,9%	-179.125	91,5%
Кредити на домаќинства	3.150.516	60,0%	3.581.349	65,1%	430.832	113,7%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	5.249.467	100,0%	5.501.175	100,0%	251.708	104,8%

На годишно ниво, бруто-кредитите на комитенти забележуваат зголемување во износ од 251,7 милиони денари или 4,8%. Кредитите на домаќинства во 2020 година имаат доминантно учество од 65,1% во вкупните кредити на Банката. Кај секторот домаќинства продолжи континуираниот тренд на зголемување и во 2020 година, при што годишниот апсолутен раст изнесува 430,8 милиони денари или 13,7%. Најголем придонес во растот имаат станбените кредити, хипотекарните и потрошувачките кредити. Кредитите на правните лица го намалуваат своето учество од 40,0% во 2019 година на 34,9% во 2020 година, или за 5,1 пп. Кредитите на правните лица во 2020 година бележат пад од 8,5% или 179,1 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски кредити	3.194.087	60,8%	3.421.384	62,2%	227.297	107,1%
Денарски кредити со девизна клаузула	1.894.021	36,1%	2.022.347	36,8%	128.326	106,8%
Девизни кредити	161.359	3,1%	57.444	1,0%	-103.915	35,6%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	5.249.467	100,0%	5.501.175	100,0%	251.708	104,8%

Во однос на валутната структура на кредитите, годишниот раст на денарските кредити за 7,1% придонесе за зајакнување на нивното учество во вкупните бруто-

кредити. Порастот произлегува од порастот на долгорочните кредити од секторот население. Во структурата на бруто-кредитите и натаму доминираат денарските кредити со 62,2% од вкупните бруто кредити. Карактеристично е и зголемувањето на денарските кредити со девизна клаузула за 6,8% што произлегува во најголем дел од кредитите дадени на секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2019		31.12.2020		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Краткорочни кредити	554.771	10,6%	484.876	8,8%	-69.895	87,4%
Долгорочни кредити	4.577.323	87,2%	4.965.688	90,3%	388.365	108,5%
Нефункционални кредити*	117.373	2,2%	50.611	0,9%	-66.762	43,1%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	5.249.467	100,0%	5.501.175	100,0%	251.708	104,8%

Во однос на рочната структура, долгорочните редовни кредити ја задржаа и ја зајакнаа доминантната позиција во рочната структура на кредитите. Долгорочните кредити се зголемуваат на годишно ниво за 8,5%, коешто произлегува од порастот на станбените, хипотекарните и потрошувачките кредити кај секторот домаќинства.

6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ

5.1. Управување со ризици

Управувањето со ризиците претставува значајна функција во работењето на Банката, којашто обезбедува стабилност на долг рок и остварување на поставените цели со изложување на прифатливо ниво на ризик. Поради важноста на управувањето со ризиците при остварување на финансиските и деловните цели на Банката, во текот на 2020 година се спроведоа мерки и активности коишто дејствуваа во насока на унапредување на воспоставениот систем за управување со ризици.

Во согласност со организациската поставеност, управувањето со ризиците се спроведува на сите нивоа во организациската хиерархиска структура, и тоа на:

1. Стратегиско ниво – од страна на Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за управување со ризици;
2. Макро ниво – од страна на Дирекцијата за управување со ризици и
3. Микро ниво – од страна на вработените, кои при преземање на ризикот, ја остваруваат својата улога во управувањето со ризиците преку конзистентна примена на интерните акти на Банката.

Управувањето со одделните ризици ги опфаќа активностите поврзани со идентификување, мерење/оцена, следење и контрола на ризиците, со што се создава основа за исполнување на следните цели:

- Вработените кои ги преземаат ризиците и вработените кои управуваат со ризиците јасно да ги разбираат истите;
- Изложеноста на одделни ризици и вкупниот профил на ризик на Банката да биде во согласност со стратегијата и рамката поставена од страна на Надзорниот одбор;
- Одлуките за изложување на одделни видови ризици да бидат во согласност со целите поставени во Развојниот план на Банката;
- Воспоставување и одржување прифатлив сооднос меѓу стапката на принос и преземените ризици;
- Одржување соодветно ниво на капитал за покривање на сите преземени ризици.

➤ Адекватност на капиталот

Управувањето со капиталот на Банката и одржувањето соодветна стапка на адекватност на капиталот претставува составен дел од системот за управување со ризици. Во рамките на овој процес Банката пресметува интересен капитал потребен за покривање на материјалните ризици на коишто е изложена. На крајот на 2020 година стапката на адекватноста на капиталот изнесува 17,75%, што претставува зголемување од 0,82 процентни поени на годишна основа. На годишна основа има зголемување на активата пондерирана за кредитен ризик, а намалување за валутен и оперативен ризик.

➤ Кредитен ризик

Во текот на 2020 година кредитниот ризик претставуваше ризик со најголемо значење за работењето на Банката, а произлегува оттаму што кредитната активност на Банката претставува доминантна позиција во нејзината вкупна актива.

Во текот на годината беа спроведени повеќе мерки коишто имаа цел унапредување на целокупниот процес на управување со кредитниот ризик, и тоа од фазата на одобрување, преку фазата на следење и мерење на кредитниот ризик, сè до фазата на присилна наплата на побарувањата и имплементација на мерките за ублажување на последиците од пандемијата на COVID-19.

Во текот на 2020 година Банката вршеше класификација на кредитната изложеност и пресметка на исправка на вредност и посебна резерва само на поединечна основа.

Преку постојано следење на диверзификацијата на изложеноста од аспект на: сектор, дејност, географска локација, тип обезбедување, тип производ, валута и слично, се обезбеди дисперзирање на кредитниот ризик и оптимизирање на квалитетот на кредитната изложеност.

Вкупната кредитна изложеност на Банката на 31.12.2020 година изнесува 8.504 милиони денари и во однос на 31.12.2019 година е зголемена за 4,4%. На крајот на годината вкупниот износ на пресметана исправка на вредност/посебна резерва изнесува 114 милиони денари и истата на годишно ниво е намалена за 44.609 илјади денари.

Во прилог е претставена секторската структура на кредитната изложеност за 2020 и 2019 година. На годишно ниво најзначајно е зголеменото учество на изложеноста кон физички лица.

➤ Ликвидносен ризик

Во текот на 2020 година Банката на континуирана основа управуваше со ликвидносниот ризик во согласност со законските одредби и интерните акти и тоа преку одржување соодветно ниво на ликвидни средства, усогласена рочна структура на средствата и обврските, одржување соодветни стапки на ликвидност, како и почитување на интерните лимити за показателите за ликвидност.

Ликвидната актива на 31.12.2020 година изнесуваше 2.695 милиони денари и на годишна основа е намалена за 271 милиони денари, односно за 9,1%.

На крајот на годината учеството на ликвидната во вкупната актива изнесува 30,5%, а покриеноста на краткорочните обврски со ликвидна актива е 54,5%.

➤ Пазарни ризици

Преку следење на флукуациите на пазарните цени на хартиите од вредност коишто се дел од портфолиото за тргување, Банката на редовна основа управуваше со пазарниот ризик.

Поради минималното учество на портфолиото за тргување во вкупната актива на Банката, ризикот што произлегува од промената на цените на финансиските инструменти немаше значајно влијание врз нејзиното работење.

Во рамките на пазарните ризици, Банката управува и со каматниот и валутниот ризик. Банката на редовна месечна основа го утврдува ефектот од промените на каматните стапки врз економската вредност на портфолиото на банкарските активности, за што доставува извештаи до органите на управување и до НБРСМ. Каматниот ризик мерен преку учеството на промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности во сопствените средства бележи намалување од 1,1% на крајот на 2019 година на 0,6% на крајот од 2020 година.

Управувањето со валутниот ризик се остварува преку почитување на законските и интерно дефинираните лимити со кои се ограничуваат отворените девизни позиции по одделни валути и агрегатно, како и преку дефинирање и примена на прифатливи инструменти за ублажување на истиот. Во текот на годината споменатите показатели се движеа во рамките на воспоставените лимити.

На 31.12.2020 година отворената девизна позиција на Банката е долга и изнесува 115,4 милиони денари, што претставува 10,0% од сопствените средства на Банката.

➤ Оперативен ризик

Следењето и управувањето со оперативниот ризик што се појавува како последица на несоодветни или погрешни интерни процеси, поради грешки на

вработените, грешки на системот или поради влијанието на надворешни настани во Банката се спроведуваа во согласност со Политиката за управување со оперативен ризик.

Од извршената анализа на пријавените оперативни ризици во текот на 2020 година, најчеста причина за појава на ризични настани бил надворешен фактор.

Управувањето со оперативните ризици се врши децентрализирано од страна на сите вработени и организациски единици, додека следењето и известувањето се надлежност на Дирекцијата за управување со ризици. Управувањето со оперативниот ризик е сложен процес кој бара активно учество на сите вработени во Банката со цел минимизирање на можноста за настанување штетни настани, ограничување на обемот на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација на ниво коешто е прифатливо за Банката.

Во текот на 2020 година беа спроведени обуки за оперативен ризик на три нивоа и тоа: прво ниво за сите вработени, второ ниво за известувачите за оперативен ризик и трето ниво за лицата вклучени во годишната оценка на оперативниот ризик.

➤ Други немерливи ризици

Врз основа на добиените материјали од надлежните организациски единици, Дирекцијата за управување со ризици на квартална основа изработуваше извештаи за следење на стратегискиот и репутациониот ризик, коишто ги доставуваше до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор, Одборот за ревизија и до Надзорниот одбор.

Преземените мерки за унапредување на системот за управување со ризици придонесоа Банката да оствари ефикасно управување со истите, односно да ја одржува изложеноста на ризиците од оваа група на умерено ниво.

➤ Стрес-тест анализи

Дел од системот за управување со ризици претставуваат и стрес-тест анализите коишто се спроведуваат најмалку на годишна основа. Банката изврши стрес-тестирање на изложеноста на одделните ризици, како и нивното меѓусебно влијание преку спроведување комбинирано сценарио и стрес тестирање во обратна насока со состојба на 31.12.2020 година. Резултатите од стрес-тест анализата го рефлектираат влијанието на одделните ризици врз финансискиот резултат и стапката на адекватност на капиталот на Банката, при што истите покажаа дека солвентноста и ликвидноста нема да бидат загрозени и при реализација на претпоставките дефинирани во поодделните сценарија.

5.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП

✓ Кредитирање корпоративни клиенти и МСП

Во текот на 2020 година, Банката ја зајакнуваше соработката со постојните квалитетни клиенти поддржувајќи ја нивната ефикасност и успешност со понуда на индивидуални решенија и производи, а со цел создавање и одржување долгорочно партнерство.

Преку редовни контакти и посети на клиенти, континуирано се следеа потребите и задоволството од соработката, што придонесе за поквалитетно управување со конкурентноста на понудата на кредитните продукти, услугите од областа на платните промети, документарното работење и електронското банкарство.

Поради состојбата со пандемијата во продажбата се таргетираа високобонитетни компании со развоен потенцијал, со одржливи и профитабилни инвестициски проекти и со способност за сервисирање на обврските.

Банката континуирано преземаше активности за засилен мониторинг на работењето на клиентите со повисок кредитен ризик што резултираше со подобрување на наплатата на редовните и побарувањата во доцнење.

Поради состојбата со пандемијата со корона вирусот, а со цел ублажување на последиците од пандемијата се излезе во пресрет на клиентите кои беа директно погодени и имаа значително намалување на работењето преку понуда за промена на договорни услови на кредитната изложеност на клиентите.

Од аспект на структурата на кредитното портфолио на Банката на 31.12.2020 година, учеството на кредитите на корпоративните клиенти изнесува 42,2%, а кредитите на МСП учествуваат со 57,8% во вкупните кредити на правните лица.

Според валутната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти е остварен пораст на учеството на денарските кредити од 86,2% на 93,9% во 2020 година во однос на 2019 година, за сметка на намалување на учеството на девизните кредити од 10% на 2,6% и благо намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула од 3,8% на 3,5% за 2020 година во однос на 2019 година.

Во однос на рочната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти може да се забележи значителна разлика во однос на претходната година што се однесува до соодносот на долгорочните со краткорочните кредити. За разлика од 2019 година кога 68,3% од вкупното портфолио на големи клиенти го сочинувале долгорочните кредити, за 2020 година овој процент е значително зголемен на 86%. Поради тоа има намалување на учеството на краткорочните кредити за 2020 година на 14% за разлика од 2019 година кога учествувале со 31,7% во вкупното портфолио на големите клиенти.

Нивото на квалитет на кредитното портфолио се зголеми преку градење стабилни и трајни односи со клиентите, внимателно управување со кредитниот ризик, како и ефикасна и организирана функција на наплата.

Според валутната структура, во кредитното портфолио на МСП се забележува пораст на учеството на денарските кредити во 2020 година во однос на 2019 година за 7 процентни поени и тоа од 86% на 93%, на сметка на овој пораст има намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула и тоа за 4,7 процентни поени, односно од 8,4% на 3,7% и намалување на учеството на девизните кредити за 2,3 процентни поени и тоа од 5,6% на 3,3%.

Во однос на рочната структура, кредитното портфолио на МСП се карактеризира со доминантно учество на долгорочните кредити, односно 85% што е на слично ниво како и претходната година. Краткорочните кредити за 2020 година учествуваат со 15% во вкупното портфолио на МСП клиенти.

✓ Депозитно работење на корпоративни клиенти

Во текот на 2020 година како резултат на намалена економска активност и зголемена потреба за ликвидност, депозитите на корпоративните клиенти бележат намалување од 159,35 милиони денари во однос на претходната година.

Како што може да се забележи по рочната структура, депозитите по видување бележат проценуален раст од 23 процентни поени во текот на 2020 година во однос на 2019 година, односно се зголемени од 20,2% на 43,2% за 2020 година поради зголемена потреба за ликвидност.

Во однос на валутната структура, учеството денарските депозити во текот на 2020 година бележи намалување од 7 процентни поени за сметка на девизните депозити, но сè уште имаат доминантно учество од 87,1%, наспроти девизните депозити со 12,9% во вкупното депозитно портфолио на големите клиенти.

Депозитната активност во делот на МСП исто како кај корпоративните клиенти бележат тренд на намалување во износ 80 мил денари во текот на 2020 година.

Анализирано по валутна структура и во 2020 година денарските депозити го задржуваат доминантно учество во депозитната база на МСП со 85,4%, при што бележат намалување на учеството од 3,2 процентни поени во однос на претходната година. Исто така учеството на девизните депозити се намалува во текот на 2020 година, за сметка на зголеменото учество на денарските депозити со девизна клаузула коишто бележат пораст од 4,8 процентни поени, односно го зголемуваат учеството на 7,9% во 2020 година.

Во рочната структура на вкупните депозити на МСП се забележува благ пораст на депозитите по видување од 1,5 процентни поени во текот на 2020 година во однос на 2019 година. Депозитите по видување имаат доминантно учество од 88,7% во вкупните депозити на МСП клиентите за разлика од орочените депозити кои учествуваат со 11,3% во вкупните депозити на МСП.

5.3. Деловна мрежа

Во годината зад нас, Банката на своите клиенти им овозможи професионално користење на производите и услугите, притоа ставајќи го акцентот на ефикасноста на своите услуги преку квалитетното и брзо опслужување.

И во текот на 2020 година Банката го насочи фокусот на работењето во сегментот Деловна мрежа на патот кон остварувањето на поставените деловни цели, и тоа:

- Подобрување на квалитетот на услугата, а со тоа зголемување на задоволството и на лојалноста на клиентите кон Банката;
- Преземање активности за дополнителна продажба на производи и услуги на постојните клиенти;
- Обуки, тренинзи и тестирање на вработените со цел зајакнување на стручноста и на знаењето на вработените во филијалите и во експозитурите;
- Континуирана поддршка на вработените за остварување на продажните цели и следење на степенот на остварување;
- Подобрување на организацијата на работење и ефикасноста на процесите.

➤ Физички лица

Во 2020 година Банката оствари пораст на кредитното портфолио во споредба со минатата година.

Преку целата година, Банката активно и во согласност со пазарните услови, потребите и барањата на корисниците ја прилагодуваше понудата преку измена на условите и воведување продажни промоции со акцент на потрошувачките и станбените кредити. Исто така Банката во согласност со законските прописи, на два пати овозможи одложување на плаќањето и продолжување на рокот на отплатата на кредитните производи за физичките лица погодени од пандемијата.

Конкурентноста на понудата овозможи успешна реализација и зголемување на портфолиото на кредитите кај физичките лица.

Во вкупните кредити одобрени на физички лица најголемо процентуално учество имаат потрошувачките и хипотекарните кредити со 55,2%, потоа следуваат станбените кредити со 38,6% и останато кредитните картички и негативните салда.

Во областа на депозитното работење, во 2020 година, Банката и натаму продолжи со систематскиот пристап во спроведувањето на стратегијата на задржување на постојното депозитно портфолио и селектирање на новите депозити во согласност со пазарните услови. По валутна структурата на депозитите кај физичките лица, штедењето во денари во текот на 2020 година бележи пораст од 2,3 пп и го зајакна учеството со 58,7%, за сметка на штедењето во странска валута кое учествува со 41,3% во вкупното депозитно портфолио.

Во однос на рочната структура, депозитите по видување учествуваат со 56,8%, додека орочените депозити до и над една година со 43,2%. Се забележува тренд на пораст на депозитите по видување за 6,6 пп во однос на 2019 година.

5.4. Картично работење

Во 2020 година картичното портфолио се задржа на приближно исто ниво како и во текот на 2019 година, со издадени вкупно 42.892 VISA картички (дебитни и кредитни за физички лица, односно кредитни картички за правни лица).

Се реализираа многубројни презентации кај правни лица со цел зголемување на директната продажба на картичките, аквизиција на правни лица за исплата на плата преку дебитни картички, како и воспоставување стабилни и постојани деловни односи со клиентите.

Реализиран е зголемен број трансакции со VISA картичките на ТТК Банка АД Скопје на АТМ и ПОС мрежа за 8,75%, односно зголемен вкупен промет на АТМ и ПОС мрежа за 16,37 % во однос на 2019 година. Прометот на ПОС-мрежата е зголемен за 61,17 %, а во делот со трансакции за 86,83% во однос на 2019 година.

5.5. Платен промет во земјата и странство

Во 2020 година Банката продолжи успешно да ги извршува активностите во делот на платните промети и максимално да се ангажира во задржување на довербата и задоволување на потребите на своите комитенти.

Банката работеше на доближување на производителите до постојните клиенти и привлекување нови преку понуди прилагодени на потребите на клиентот и продолжи со обезбедување брза и квалитетна услуга.

➤ Платен промет во земјата

Банката вршеше услуги од денарскиот платен промет преку мрежата филијали и експозитури и преку електронско и мобилно банкарство наменето за физички и правни лица.

Понудата на квалитетен, комплетен и ефикасен банкарски сервис секако даде придонес за зголемување на базата на денарски сметки на клиенти физички лица за 6,73% во однос на минатата година како и задржување на континуитет во бројот на денарски сметки на правни лица.

Во текот на 2020 година се евидентирани позитивни движења и во доменот на денарскиот платен промет. Бројот на обработени трансакции на задолжување во денарскиот платен промет во споредба со минатата година бележи пораст од 6,4% со што се продолжува трендот на зголемување.

Покрај вообичаените стандардни услуги од платниот промет и во 2020 година Банката продолжи да го промовира и да го развива користењето на електронското и мобилното банкарство.

➤ Платен промет со странство

И во 2020 година Банката продолжи со комплетна и брза банкарска услуга, со цел ефикасно, квалитетно и навремено задоволување на барањата на клиентите. Банката вршеше услуги на клиентите од платниот промет со странство преку мрежата на филијали и експозитури. Банката ги вршеше непречено трансакциите за обработка на ностро и лоро дознаки при што кај бројот на обработени девизни лоро дознаки се бележи зголемување од 17,7% во однос на минатата година.

Во делот на платниот промет со странство ќе продолжи да се стреми кон поефикасен, поквалитетен и лесно достапен банкарски сервис.

5.6. Електронско банкарство

Банката продолжи да го афирмира работењето на клиентите по пат на електронско банкарство и го задржа позитивниот тренд на раст и во бројот на корисници и според бројот на реализирани налози. На зголемувањето на бројот на корисници дополнително влијаеше и тоа што Банката континуирано ја нуди оваа услуга без фиксни трошоци за приклучок и со најниски надоместоци.

Продолжи растот и во бројот на корисници на апликацијата за мобилно банкарство ТТК М-банк со единствен, модерен и препознатлив дизајн, кој овозможува користење на производите и услугите на Банката, односно управување со сопствените финансии преку целосна достапност на банкарските услуги на мобилните телефони со оперативен систем Android и iOS, независно од времето и од локацијата на корисникот.

Евидентно е зголемување во бројот на корисници на електронските сервиси за информирање (СМС и е-пошта), што укажува на фактот дека клиентите ја препознаваат предноста на овој сервис, што овозможува брзо и сигурно информирање и контрола на состојбите на сметките, како и поголема безбедност и заштита при реализацијата на трансакциите.

5.7. Средства и ликвидност

Во текот на изминатата година Банката успешно управуваше со активата и пасивата, ликвидносниот и валутниот ризик, како и со оперативната и стратегиската ликвидност, во согласност со законските и подзаконските акти, а во линија со поставените цели и задачи од Комисијата за управување со актива и пасива, Одборот за управување со ризици и Комисијата за управување со ликвидност, притоа почитувајќи ги дефинираните регулаторни и интерни лимити за изложеност кон ликвидносниот и валутниот ризик.

Во 2020 година целиот банкарскиот сектор функционираше во услови на структурен вишок на ликвидност. Каматната стапка на основниот инструмент за монетарно регулирање-благајничките записи (БЗ) се движеше во интервал помеѓу 2,25% и 1,50%. Првото намалувањето на каматната стапка на основниот инструмент на НБРСМ за 0,25 пп беше направено на почетокот на првото тромесечје од 2020 година во услови на континуиран откуп на девизи на девизниот пазар и континуиран вишок на слободни парични средства во банкарскиот систем во целина. Следното намалување на каматната стапка на основниот инструмент на НБРСМ за 0,25 пп беше направено на почетокот на вториот квартал од 2020 година кога паралелно се намали и вкупно понудениот износ на благајнички записи за 8 милијарди денари на ниво на понуда од 17 милијарди денари заради делумно релаксирање на монетарната политика и паралелно зголемување на кредитната активност на банките, највеќе заради кризата којашто беше предизвикана од COVID-19. Веќе во следниот месец, со продлабочување на ефектите од кризата и пад на индустриското производство и домашната потрошувачка, НБРСМ дополнително ја намали каматната стапка на Благајничките записи за дополнителни 0,25 пп со паралелно намалување на износот на доделените благајнички записи за 7 милијарди денари при што износот што се нудеше од НБРСМ изнесуваше 10 милијарди денари со каматна стапка од 1,5%. По олабавувањето на монетарната политика, НБРСМ ја задржа основната каматна стапка од 1,50% и понудениот износ на Благајнички записи од 10 милијарди денари до крајот на 2020 година.

Во текот на 2020 година, паралелно со намалувањето на основната каматна стапка на благајничките записи, и каматните стапки на државните хартии од вредност имаа тенденција на опаѓање со неколкукратно намалување на стапката на принос на

12-месечните денарски државни записи и државните обврзници за 20 базични поени кај државните записи, односно 65 базични поени кај државните обврзници.

Банката го пласираше вишокот на ликвидни средства во хартии од вредност издадени од државата и НБРСМ, преку монетарните инструменти на НБРСМ, како и на Меѓубанкарскиот пазар на пари. Видот и инструментите што беа користени за пласирање на вишокот на средствата зависеа од тековната и планираната рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок како и од движењата на каматните стапки на пазарот на пари и на хартиите од вредност. Дополнително, почнувајќи од септември 2020, вишокот на ликвидни средства Банката го пласира во парични удели во Отворениот Инвестициски Фонд-Паричен фонд на КБ Публикум Инвест. Тековните потреби од ликвидни средства главно беа задоволени на домашниот Меѓубанкарскиот пазар на пари.

Во изминатата година, коефициентот на ликвидната актива, како однос на ликвидната актива и вкупната актива, анализиран на месечно ниво, се движи во интервалот од 28,23% до 31,65%^[1] и е на нивото на ликвидност на банкарскиот систем.

Банката ефикасно и ефективно ја исполнува обврската за задолжителна резерва и просечно месечно постигнува коефициент на исполнување на денарската задолжителна резерва од 108,64%. Банката ја следи девизната ликвидност преку интерни оперативни лимити, со цел максимизирање на можностите за валутна и рочна трансформација на изворите на средства со едновремено исполнување на обврската за девизна задолжителна резерва во согласност со законската регулатива при што Банката ја исполнува обврската за задолжителна резерва во евра со издвојување средства на девизната сметка на Народна банка на РСМ во странство најмалку еднакво на 95% од пресметката, а 5% од пресметаната задолжителна резерва во евра ги издвојува на девизната сметка во евра во МИПС во НБРСМ.

Структурата на ликвидната актива којашто ја одржува Банката овозможува ефикасно управување со ликвидноста, обезбедувајќи принос на вишокот ликвидност над пресметката на задолжителната резерва со пласманите во државни хартии од вредност (ДХВ), богајнички записи (БЗ) и вложувања во парични удели на ОИФ-парични фондови. Вложувањата на Банката во ДХВ и БЗ на крајот на годината изнесуваат 1.326,96 милиони денари и се намалени за вкупно 337,3 милиони денари, односно за 20,3% во однос на вложувањата на крајот на минатата година. Најголемо намалување има кај вложувањето на Банката во БЗ за 286 милиони денари односно намалување за 61,2% во однос на минатата година и тоа заради намалувањето на максималната доделена понуда на БЗ на Банката од страна на НБРСМ во првата половина на тековната година. Портфолиото на ДХВ на ТТК Банка АД Скопје во текот на 2020 година се намали за 4,2% и тоа кај категориите на Државни обврзници на 2,3 и 5 години за 4,8% додека кај портфолиото во 12-месечни денарски државни записи се забележува намалување за 3,7%.

Во текот на целата година Банката ја одржува агрегатната отворена девизна позиција којашто е во рамките на лимитот поставен со регулативата на НБРСМ и Политиката за управување со валутен ризик и ефикасно управува со девизниот ризик минимизирајќи ја веројатноста од настанување загуба, како резултат на неповолно движење на интервалутарните односи на девизниот пазар.

Во текот на годината Банката ги исполнува и регулаторните обврски за стапките на ликвидност до 30 и 180 дена и ефикасно управува со рочната структура на активата и пасивата во рамки на прифатливото ниво на ризик. Како дел од процесот на управување со ликвидносниот ризик Банката го пресметува и следи нивото на концентрација и учеството на 20-те најголемите депоненти во просечната депозитна

^[1] Коефициент на ликвидна актива, во согласност со Политиката за управување со ликвидносен ризик на Банката со важност од 27.12.2019 година која ги вклучува пласманите на Банката во континуираните државни обврзници на Министерство за финансии.

база и ги исполнува интерните ликвидносни показатели дефинирани во Политиката за ликвидносен ризик.

Во текот на 2020 година, Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските од склучени кредитни линии одобрени од страна на Развојната банка на Северна Македонија (РБСМ) во денари со девизна клаузула и девизи, при што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2020 година се намали за 28% и изнесува 136,4 милиони денари (2019: 190,9 милиони денари).

Трезорско работење

Во 2020 година Трезорот работеше во специфични услови предизвикани од COVID-19 кризата, но успеа ефикасно да ги извршува редовни активности за снабдување на филијалите и експозитурите со готовина, обработка на домашна и странска валута, опслужување на банкоматите што се наоѓаат во изнајмени простории, како и организација на транспортот на пари наменети за полнење банкомати лоцирани во филијали и во експозитури на Банката.

Постапувајќи по Одлуката на НБРСМ за проверка на автентичност и соодветност, условите на враќање во оптек на книжни и ковани пари, трезорот вршеше обработка и пречистување на книжните пари со машините што ги набави Банката за оваа намена.

Банката има склучено договор за соработка со надворешно лице во делот на вршење на услугата транспорт и пренос на готовина во денари и девизи со кој трезорот има добра соработка и успешно го менаџираше снабдувањето со готовина во поразлични услови во однос на претходните години предизвикани од COVID-19 кризата.

Заради дисперзија на ризикот, Банката има склучено договор со уште едно надворешно лице - давател на услуга за транспорт на готовина и опслужување на банкомати во денари, така што оваа услуга ја вршат два правни субјекти со што е зголемен квалитетот и ефикасноста во снабдувањето со готовина на деловната мрежа и опслужувањето на банкоматите.

Работа со хартии од вредност

Во сегментот на работа со хартии од вредност во деловната во 2020 година Одделот за работа со хартии од вредност преземаше мерки и активности за привлекување нови клиенти преку развиената мрежа на експозитури низ целата земја преку унапредување на квалитетот на услугите, следење на потребите на клиентите, информирање и известување за можностите и ризиците поврзани со инвестициите во хартии од вредност.

Во услови на криза којашто беше предизвикана од COVID-19, Одделот го промовираше електронското тргувањето со хартии од вредност преку е-трејдер платформата при што тргувањето беше без надоместок за користење на услугата, а клиентите на Одделот беа услужени без физички да бидат присутни во Банката.

На почетокот на 2020 година преку Одделот се финализира проектот за издавање на корпоративна обврзница на ТТК Банка АД Скопје – втора емисија, истите котираат на официјалниот пазар на Македонска берза на хартии од вредност и може да се тргуваат на секундарниот пазар.

5.8. Маркетинг и развој на производи

Здравствената криза предизвикана од пандемијата COVID-19 наметна потреба за прилагодување на процесите и активностите на потребата за редуцирање на контактите со клиентите во експозитурите и филијалите, за засилена комуникација на

мерките за превенција и заштита од ширење на корона вирусот, за брза промена на условите на кредитните производи, за поттикнување на користењето на производите и услугите достапни преку дигиталните канали, а со цел обезбедување максимална поддршка за корисниците.

Во овие услови се делуваше со примарен фокус да се обезбеди квалитетна и навремена комуникација, безбедно и ефикасно да се излезе пресрет на сите финансиски потреби на корисниците овозможувајќи континуирана и квалитетна банкарска услуга преку дигиталните канали со низа поволности.

Со цел да понуди дополнителна вредност и да обезбеди максимална поддршка за корисниците, во соработка со осигурителното друштво „Триглав Осигурување Живот“ АД Скопје во март 2020 година Банката понуди повеќе комбинирани кредитни производи со осигурителни производи- полиси за ризико животна осигурување во рамки на постојните категории: потрошувачки кредити, станбени и хипотекарни кредити со поповолни кредитни услови: фиксни каматни стапки на подолг рок, подолг рок на отплата, поголеми максимални износи на кредит, без трошоци за администрирање и без трошоци за предвремена отплата на кредитот.

Успешната реализација на станбените кредити, хипотекарните и потрошувачките кредити континуирано во текот на годината беше поддржана со промотивни поволности за намалување или целосно изземање на провизијата за одобрување и други поволности.

Подобрените услови на производите, продажните промоции и промотивните активности придонесоа за јакнењето и проширувањето на соработката со постојните корисници како и привлекувањето нови корисници со плата/пензија во ТТК Банка АД Скопје.

Банката активно управуваше со целокупната понуда на производи и услуги кои со изменети услови во согласност со донесените Уредби со законска сила во целост беа достапни до крајните корисници и за време на вонредните услови. Со цел да овозможи полесно надминување на финансиските потешкотии со кои се соочуваат клиентите поради кризата предизвикана од COVID-19 и со цел да го олесни враќањето на кредитните изложености во април и во септември Банката објави Јавни понуди за одложување на плаќањето за период од 6 месеци преку промена на договорни услови за физичките лица.

Со Уредбата со законска сила за примена на законот за облигационите односи и определување на висината на стапката на казнената камата за време на траење на вонредната состојба се воведоа понуди со поповолни услови на кредитни производи за физички и правни лица со важност од април до завршување на вонредната состојба.

Во функција на олеснување на пристапот до производи и услуги на корисниците во Банката во услови на здравствена криза преку намалување на физичкото присуство и поттикнување на користењето на услугите достапни преку електронските канали активно, брзо и ефикасно беа реализирани следните активности:

- изземање на провизијата за подигнување на готовина со Visa Classic дебитни и кредитни картички на банкоматите на ТТК Банка и на банкоматите на останатите деловни банки на територијата на општините Дебар и Центар Жупа во кои беше прогласена кризна состојба;
- воведување на промотивен период во кој беа изземени провизиите за трансакции во денарскиот платен промет извршени од страна на физички лица преку електронското и мобилното банкарство;
- воведување можност за бесплатно користење на услугата електронско тргување со хартии од вредност;
- овозможување на организирана предвремена исплата на пензии и парични права од социјална и детска заштита во повеќе денови преку навремено информирање за истата и апелирање средствата првенствено да се користат

безготовински, за плаќање во трговската мрежа, преку електронското или мобилното банкарство, а во случај на потреба од готовина да се подигнуваат од банкомат;

- прилагодување на процесите кои се однесуваат на информирање и изјаснување по понудите за одложено плаќање за физичките и правни лица без потреба за физичко присуство на корисниците;
- препораки за користење на производите и услугите преку дигиталните канали, преку навремени известувања објавени на интернет-страницата, платформите за електронско/мобилно банкарство, на интернет-порталите и други канали;
- засилување на понудата и реализацијата на платежни картички во функција на намалување на готовината во оптек преку практикување на проактивен пристап и директна понуда на нови како и активирање на постојни дебитни картички при посета на шалтер или при подигнување на готовина;
- навремено известување за широка достапност на филијалите/експозитурите и мрежата на банкомати со истовремено навремено и редовно информираше за работното време на експозитурите и филијалите, мрежата на банкомати преку интернет-страницата и дигиталните канали;
- понуда на услугата за уплата на готовина на банкомат за физичките лица преку користење на VISA платежните картички без провизија.

Понудата на промотивни депозити во денари и во девизи за физички лица, понуда на фиксни каматни стапки за орочени депозити до 36 месеци како и активното управување со пасивните каматни стапки придонесоа за одржување на стабилна депозитна база. Во текот на 2020 година беа понудени промотивните депозити за физички лица ПРОМО ФИКС во денари со рокови на орочување до 24 месеци и ПРОМО ФИКС во евра со рокови на орочување до 36 месеци.

Добро утврдениот концепт на унифицирани услови и оптималниот број производи прилагодени за пошироки групи на корисници и во текот на изминатата година придонесуваше за полесно комуницирање на карактеристиките на производите, успешна и ефикасна продажба.

Во доменот на работењето со правните лица, основната карактеристика на деловниот однос беше диференцираниот пристап за сегментите на корпоративни и МСП-корисници. Прилагодувањето на условите на кредитните производи во согласност со пазарните услови, достапноста, флексибилноста и индивидуалниот пристап на соработниците за кредитирање како веќе проверен и докажан концепт придонесоа за изнаоѓање ефикасни финансиски решенија и зачувување на долгорочните деловни односи со постојните корисници.

За полесно премостување на негативните ефекти од кризата предизвикана од COVID-19 и олеснување на враќањето на кредитните обврски на засегнатите клиентиправни лица им беше понудена можност за промената на договорните услови на кредитни производи.

Екстерната комуникација како интегрален дел од маркетингот и промотивните активности и оваа година се фокусираше на реализација на маркетинг целите, зголемување на свеста и создавање интерес за производите и услугите што ги нуди Банката со цел раст на имиџот и пораст на продажбата.

Сите новости во врска со производите и услугите редовно се претставуваа во рекламните материјали со препознатлив имиџ и со примена на единствен конзистентен начин на пренесување на информацијата до корисниците.

Во текот на изминатата година, со присуство на традиционалните и нови медиуми, Банката спроведуваше продажни промоции и кампањи од кои позначајни се реализираните со фокус на понудата на ненаменските потрошувачки кредити, станбените и хипотекарните кредити со ризико животно осигурување, промотивните

депозити, како и дигиталните канали – електронското и мобилното банкарство на ТТК Банка.

Редовно беа претставувани и дистрибуирани сите информации, промени и рекламни материјали до вработените, со што навремено беа запознати со сите новини во работењето на Банката.

Банката редовно и транспарентно ја известуваше јавноста и медиумите за сите значајни настани поврзани со работењето на Банката преку директна соработка со истите и преку својата интернет-страница.

Во делот на грижата за корисници, Банката реализираше брза и навремена реакција во однос на добиените поплаки што позитивно влијаеше врз имиџот на Банката, на подобрувањето на процесот на директна комуникација со крајните корисници и јакнењето на довербата кон Банката.

➤ **Корпоративна општествена одговорност**

Како дел од бизнис секторот, ТТК Банка АД Скопје, во своето работење, се грижи и делува за добробитот на општеството во коешто работи. Во улога на општествено одговорна компанија, ТТК Банка АД Скопје настојува да ги сплоти ентузијазмот на своите вработени, заемната соработка и отворената комуникација со партнерите и со институциите, етичкото управување и транспарентноста во работењето кон сите засегнати страни, грижата за корисниците, како и поддршката во реализацијата на целите на заедницата. Корпоративната општествена одговорност е фундаментална вредност на ТТК Банка АД Скопје, којашто интегрира социјална, хумана и етичка димензија. Посветеноста на ТТК Банка АД Скопје кон достоинство спроведување на стратегијата за општествена одговорност придонесе Банката да оствари позитивни и успешни резултати во подигнување на свесноста за Банката, за градење имиџ на Банката како корпоративна општествено одговорна компанија, како и кон остварување многубројни позитивни придобивки за заедницата.

Во текот на 2020 година Банката го задржа континуитетот за поддршка на потребите и барањата на заедницата преку реализација на бројни спонзорства и донации во спортот, културата, уметноста, образованието, науката. Меѓу позначајните проекти кои беа поддржани во текот на 2020 година се: поддршка на активностите на Кошаркарскиот клуб „Тетекс ТТК“ од Тетово, детскиот фестивал „Јаболчиња“ во Тетово, активностите на Македонската традиционална карате федерација, поддршка на традиционалните научно-културни средби „Десет дена Крушевска Република“, донација на компјутери и компјутерска опрема за ученици од социјално ранливи семејства од општина Крушево во рамки на кампањата „Донирај го својот компјутер“. Банката активно ја поддржа иницијативата и се вклучи во реализацијата на „Инвеститорски ден“ за зголемување на знаењето за овие финансиски инструменти и подобрување на инвестициската култура во нашата држава. Настанот беше реализиран на иницијатива на Македонската Берза По повод одбележувањето 25 години од основачкото собрание на Македонска Берза АД Скопје, а на кој сите домашни физички лица имаа можност да купат или продадат акции на сите пазарни сегменти без трансакциски трошоци, односно без да ги платат провизиите кон Берзата, ЦДХВ и овластените пазарни учесници (банки и брокерски куќи) вклучени иницијативата.

Традиционално и оваа година ТТК Банка АД Скопје се вклучи во реализацијата на четвртото издание на едукативниот настан „Денови на финансиската писменост“ и за корисниците овозможи едуцирање преку електронски едукативни материјали, а во врска со управувањето со личните финансии, користењето платежни картички, практичен водич за идните сопственици на дом, превземени од интернет-страницата на НБРСМ, предностите на современите дигитални услуги преку електронското и мобилното банкарство на ТТК Банка АД

Скопје, како и за актуелната понуда на атрактивните финансиски производи и услуги на Банката.

➤ Етичко управување

Одговорното однесување е императив за ТТК Банка АД Скопје. Банката редовно и навремено ги ажурира и транспарентно објавува податоци и информации поврзани со работењето. Поставувањето ефикасен систем на корпоративно управување позитивно влијае на: јакнењето на довербата на нашите соработници, корисници и вработените во Банката, зголемувањето на транспарентноста на работењето, јасната организациска структура како и ефикасните системи на следење и контрола на ризиците.

5.9. Информатичка технологија и позадински работи

Во 2020 година Банката продолжи со имплементација на проекти од информатичката технологија во областа на инфраструктурата и системскиот развој, со коишто се надгради хардверската и виртуелната инфраструктура, се поддржа комерцијалниот развој на продукти, се консолидираа решенијата за автоматизација на работењето, беа развиени нови интерни решенија и додадени нови можности во електронското банкарство. Се надгради апликативното решение за управување со ризици, беа имплементирани измени за усогласување со новите регулаторни барања, се прошири и се подигна нивото на контрола во и вон работно време, а беа завршени и логистичките проекти за развој на мрежата на банкомати. Измените и подобрувањата на ИТ системите овозможува Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги. Како најзначајни активности би ги издвоиле:

- Измени во КОР системот во согласност со новата одлука за кредитен ризик, имплементирани промени во начинот на пренос и враќање на нефункционалните побарувања, администрирање и процесирање на реструктурирани кредити.
- Редизајн, подобрување и зголемување на услугите на електронско и мобилно банкарство.
- Банката успешно учествуваше во тестирањата од НБРСМ и КИБС на планот за континуитетот на процесите поврзани со МИПС и КИБС системите, а без поголеми забелешки помина и тестирањето на сопствениот план за континуитет во работењето. Исто така, независното годишно надворешно пенетрациско тестирање покажа добро ниво на техничка подготвеност на Банката за справување со тековните сајбер безбедносни ризици.
- За потребата за активности и потребата за работа од дома извршена дополнителна набавка на лиценци за Cisco anyconnect и направени соодветни инсталации и прилагодувања на Cisco ASA firewall за безбедно и непречено извршување на работните обврски на вработените во Банката
- За подобрување на мрежно поврзување на ВПН мрежата и добивање на подобри перформанси набавени се 3 нови Cisco router-I
- Извршена набавка на ИТ опрема, 3 x Dell Server-I и 2 x Cisco switch-evi за обновување на серверската опрема во Скопје
- Имплементација на решение за PSD2 со кое Банката ги отвора своите ИТ системи кон трети страни, кои ќе можат да извршат исплати за имателите на сметки и да обезбедат прикажување на сметките во реално време.

- Имплементација на решение за автоматска верификација на пристигнатите приливи преку SWIFT
- Имплементација на решение за зголемена сигурност на плаќањата преку системите за електронско и мобилно банкарство со воведување на трет начин на верификација
- Имплементација на одлуката за кредитен ризик со посебни одредби заради ублажување на последиците од пандемијата COVID-19.

➤ Позадинско работење

Во текот на 2020 година Банката ги имплементираше неопходните измени во процесите и системската евиденција произлезени од промените во законската регулатива и воведувањето нови производи и услуги. Навремено беа имплементирани сите Уредби со законска сила донесени од Владата на РСМ за време на вонредната состојба поради пандемијата на COVID-19.

Успешно е реализиран 3DS 2 проектот со кој се обезбедува високо ниво на безбедност при интернет-трансакции со картички. Започнат е проект со Mastercard за издавање на Mastercard картички, како и проект со SIA за проширување на мрежата на ATM-и.

Банката ја подобри ефикасноста во администрирањето на производите и на услугите, продолжи со автоматизираност и зајакнување на контролата на автоматизираноста на позадинските активности, како и со зајакнување и унапредување на интерните контроли.

5.10. Човечки ресурси

Во 2020 година која беше исполнета со предизвици наметнати од глобалната пандемија со COVID-19, Дирекцијата за човечки ресурси, организација и поддршка ја имаше клучната улога во обезбедувањето на општата и логистичка поддршка на сите организациски единици и делови на Банката, во приспособување на начинот на работа и во одржување на континуитетот на работењето во делот на човечките ресурси.

Покрај стандардните активности на примена и спроведување на сите законски барања поврзани со вработените, регрутации, внатрешна мобилност, ревизија на платите и надоместоците, стручно усовршување, управување со работната изведба и сл., во 2020 година акцент беше ставен на примена на организациски, кадровски и логистички мерки за справување со здравствената криза, со примарна цел да се заштити здравјето на вработените и клиентите и да се обезбеди потребниот континуитет за работа. Имено, COVID-19 кризата имаше многу големо влијание врз нормалниот режим на работа од аспект на бројните неочекувани оправдани отсуства на вработените, промените во начинот на работа, новите правила и протоколи за заштита на здравјето на вработените и клиентите и новите правила за безбедна комуникација.

И покрај сите можни ризици и неизвесности, благодарение на итната реорганизација на тековните активности и брзото прилагодување на новите состојби, Банката прилично успешно се справи со оваа закана и не дозволи да се соочи со неконтролирано ширење на вирусот и недостаток на вработени. Оваа криза потврди дека вработените остануваат најзначајниот капитал со кој располага Банката.

На почетокот на 2020 година беше донесен нов Правилник за внатрешна организација на Банката во кој се прецизираше поставеноста и надлежностите на одделните организациски единици и делови во Банката. Исто така, во првиот квартал од годината се донесе нов интересен акт за оценување на работната изведба на вработените, а во текот на годината беше извршена редовна ревизија на актот за утврдување групи на плати на вработените. Паралелно, интегрираниот софтвер за

управување со човечки ресурси кој ја вклучува персоналната евиденција, работното време и отсуствата и пресметката на плата, беше ставен во функција и во голема мера придонесе за автоматизација на работните процеси и за подобрување на нивната ефикасност.

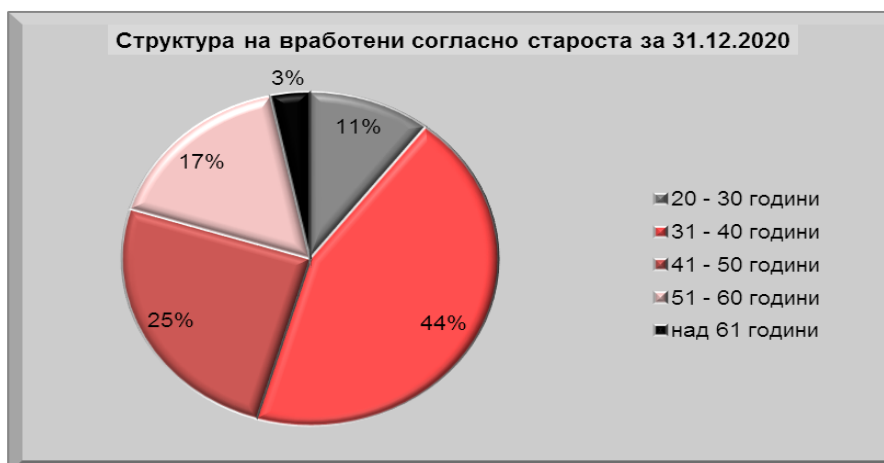
➤ Структура на вработени

Заклучно со 31.12.2020 година вкупниот број вработени во ТТК Банка АД Скопје изнесуваше 238, односно истиот беше на ниво на претходната година и во рамки на планираното. Во текот на годината работниот однос им престана на 14 вработени, а беа регрутирани вкупно 15 нови вработени. Од аспект на внатрешната мобилност во текот на 2020 беа реализирани вкупно 19 промени во работни позиции, од кои 9 се однесуваа на вертикални промоции/унапредувања.

За непречен тек на работните процеси, Банката ангажираше дополнителни кадри преку агенции за привремено вработување како замена за подолгорочни отсуства на вработените по различен основ.

Заради специфичните услови во кои се функционираше во текот 2020 година, во Банката беа ангажирани само двајца практиканти.

Во однос на старосната структура, просечната возраст на вработените изнесува 41 година и е дадена на следниот приказ:

Образовната структура на вработените во Банката на 31.12.2020 година е дадена на следниот приказ:

➤ Стручно усовршување

Банката се грижи за континуирано стручно оспособување и усовршување на своите вработени. Заради кризната состојба и пандемијата со COVID-19, во 2020 година, вработените имаа можност по електронски пат стручно да се оспособуваат и усовршуваат на различни начини, низ формални програми за обука, задолжителни редовни годишни едукации и сл.

И покрај тоа што 2020 година беше погодена од пандемијата со корона вирусот и беа донесените мреки од Владата на Република Северна Македонија за забрането групирање на лица во затворени простории, во оваа година Банката овозможи поголем број вработени да учествуваат на повеќе стручни и технички обуки, сертифицирани програми, семинари, конференции и настани од информативен карактер, виртуелно по електронски пат. Исто така, обуките вклучија и промовирање посакувано и етичко однесување на сите вработени во Банката.

Со тоа, обуките продолжија да претставуваат алатка за континуирано инвестирање, унапредување и задржување на кадарот, а придонесоа и за подобрување на перформансите на вработените во Банката.

Во 2020 година околу 71 вработени посетија над 28 екстерни обуки од различни области, а беа организирани и околу 11 интерни обуки.

5.11. Внатрешна ревизија

Службата за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со Законот за банки, Одлуката за правила за добро корпоративно управување во банка и другите законски прописи како и политиката, правилникот за работа и процедурите за внатрешна ревизија.

Активностите на Службата за внатрешна ревизија се вршат во согласност со Годишниот план за внатрешна ревизија базиран на ризиците, а одобрен од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2020 година, активностите на Службата за внатрешна ревизија беа насочени кон ревидирање на следните области од работењето на Банката: кредитирање на правни и физички лица, застапување во животно осигурување, управување со оперативен, ликвидносен и пазарните ризици, сигурност на Информативниот систем, активности во Оддел за тргување со хартии од вредност, Дирекција за контролинг и стратешко планирање, позадински обработки со платежни картички, депозитно работење со правни лица, спроведување на Политиката за наградување, заштита на лични податоци, канцелариско и архивско работење, како и работењето во мрежата на филијали/експозитури на Банката.

Сите планирани ревизии се реализирани во текот на годината, со што целосно се покриени планираните сегменти и деловни процеси оценети како најкритични и предвидени во Годишниот план. Надлежните одговорни лица и органите на Банката се информирани за наодите, идентификуваните слабости и препораките за нивно надминување преку писмени извештаи.

На месечна основа, Службата за внатрешна ревизија ја следеше имплементацијата на препораките предложени во извештаите за ревизија и ги известуваше органите на Банката за статусот на нивната реализација. На почетокот на годината, Службата за внатрешна ревизија го изработи последниот извештај за следење на постапувањето на Банката по Акцискиот план, согласно препораката на регулаторот.

За своето работење Службата за внатрешна ревизија изработи и достави до органите на Банката годишен извештај, кој по разгледување од Надзорниот одбор е

доставен до Народната банка на Република Северна Македонија. Во текот на годината Службата изработи и полугодишен извештај за работењето кој беше разгледан од страна на органите на Банката.

Покрај реализацијата на поставените цели со Годишниот план за ревизија, во извештајниот период Службата за внатрешна ревизија вршеше и консултативна и советодавна улога на барање на раководните лица од одделни организациски делови по прашања од повеќе области.

5.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам

Службата за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам во текот на 2020 година соодветно реагираше на новонастанатите вонредни услови со COVID-19 пандемијата и со реализација на активностите во своја надлежност обезбеди работење на Банката во согласност со многубројните прописи коишто беа донесени од владата на РСМ за справување со последиците од пандемијата и минимизирање на ризиците од неусогласеност, односно минимизирање на ризиците од изречени мерки од регулаторните органи коишто би довеле до финансиски загуби или загуби на угледот на Банката. Во текот на 2020 година активностите на Службата за контрола на усогласеноста беа насочени кон: редовно следење на новодонесената регулатива и измените на важечката регулатива која се однесува на работењето на Банката, известување на вработените и членовите на Управниот одбор на Банката за новините во прописите и следење на нивното навремено и соодветно имплементирање во работењето; преземање активности за идентификација и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите, вклучувајќи и следење на оплаките од клиентите на Банката; спроведување на контроли на усогласеноста во согласност со Програмата и Годишниот план, при што во извештаите од извршените контроли на усогласеноста беше утврдено ниско (прифатливо) ниво на ризик од неусогласеност со прописите; вршење контрола на усогласеноста на ревидираните интерни акти и давање поддршка во стандардизацијата на процедурите и контролните правила за остварување на целите на усогласеност; давање насоки на вработените за правилна примена на прописите во форма на инструкции, препораки и одговори на прашања поврзани со спроведувањето на прописите во нивното секојдневно работење; соработување со други институции; редовно известување на Надзорниот и Управниот одбор на Банката за остварувањето на функцијата контрола на усогласеност на работењето на Банката и реализирање други активности во согласност со прописите.

Активностите за спречување на перење пари и финансирање тероризам во Банката се вршат во согласност со прописите за спречување на перење пари и финансирање тероризам. За соодветно управување со ризикот од перење пари и финансирање тероризам во Банката е усвоена Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање тероризам, донесени се повеќе интерни акти од оваа област и воспоставена е соодветна организациска поставеност за управување со овој ризик со јасно дефинирани одговорности на органите на Банката, Овластеното лице и Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам и сите вработени во Банката. Во текот на 2020 година, со цел спречување на перење пари и финансирање тероризам, а во согласност со регулативата, Банката вршеше мониторинг и анализа на клиентите и трансакциите, навремено ги доставуваше пропишаните извештаи до Управата за финансиско разузнавање, соработуваше со надворешните институции и постапуваше во согласност со прописите, со што континуирано обезбедуваше спречување инволвираност на Банката во активности поврзани со перење пари и финансирање

тероризам или во други криминални активности од страна на нејзините клиенти, со што крајно се обезбедуваше заштита на угледот и репутацијата на Банката, како една од примарните задачи на Банката.

Службата за контрола на усогласеноста и спречување на перење пари и финансирање тероризам ќе продолжи да ги врши своите редовни активности во насока на обезбедување на ефикасно работење на Банката во согласност со релевантните прописи.

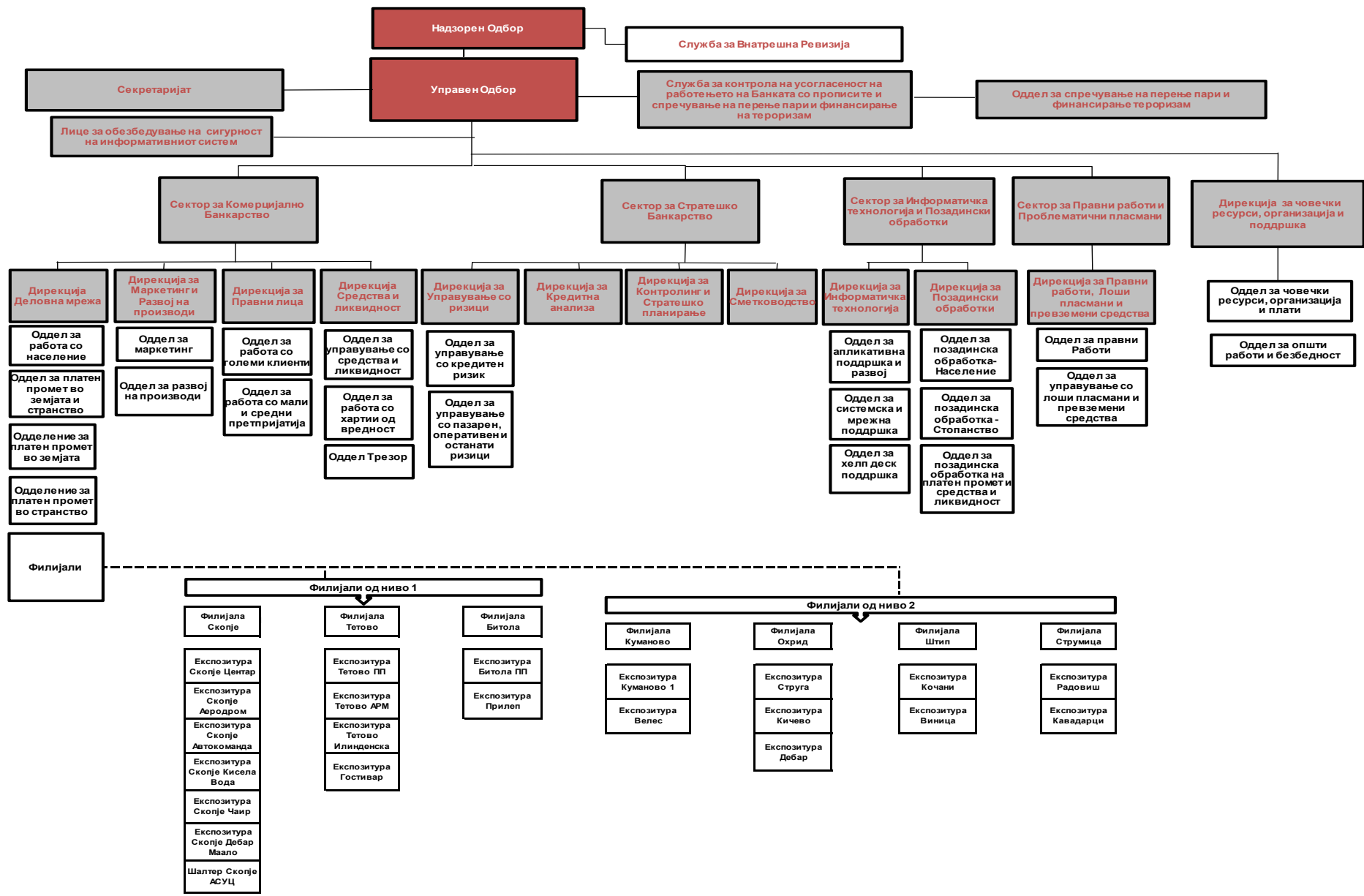
Собрание на ТТК Банка АД Скопје

Претседавач

Томе Волкановски

ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

ПРИЛОГ 2 – ИЗЈАВА ЗА ПРИМЕНА НА КОДЕКС ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

ТТК БАНКА АД Скопје

ул. Народен Фронт 19а

1000 Скопје, Македонија

тел: 02/32 47 000 факс: 02/31 31 387

www.ttk.com.mk

e-mail: ttk@ttk.com.mk

ЕМБС: 6121110 ЕДБ: 4030006597638

тр. с-ка: 290-1000000000-46

Врз основа на член 384-а од Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва (Сл.весник на РСМ бр. 290/2020) Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје ја дава следната

ИЗЈАВА

За примена на кодекс за корпоративно управување

1. ТТК Банка АД Скопје применува Кодекс за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје бр. 02-6292/5 од 31.07.2019 година усвоен од страна на Надзорниот одбор на Банката на седницата одржна на ден 31.07.2019 година и истиот е поставен на интернет страницата на Банката www.ttk.com.mk.
2. Кодексот за корпоративно управување ги опфаќа правилата на надзор и раководење во Банката со цел да се воспостават, одржуваат и унапредуваат правилата и стандардите за корпоративното управување во Банката засновани на постојната важечка законска и подзаконска регулатива и интерните акти на Банката кои ја сочинуваат корпоративната култура и вредности на Банката, со цел ефикасно и одговорно управување со Банката и намалување на ризикот во работењето, како и транспарентност на работењето на Банката.
3. Во текот на 2020 година нема отстапувања од правилата утврдени во Кодекс за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје бр. 02-6292/5 од 31.07.2019 година.

Управен одбор

ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ

ПРИЛОГ 4 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ

СКОПЈЕ	
Филијала Капиштец	ул. „Народен фронт“ бр. 19а, Трговски центар „Беверли Хилс“
Филијала Аеродром	бул. „Јане Сандански“ бр. 26, влез 2, локал 4
Експозитура Центар	ул. „Даме Груев“ бр. 7
Продавница „Тетекс“	ул. „Димитрие Чуповски“ бр. 1, Рекорд-Центар
Експозитура Дебар Маало	бул. „Партизански одреди“ бр. 26 а
Ѓорче Петров (пред ТЦ „СП Планет“)	ул. „Ѓорче Петров“ б.б.
Експозитура Автокоманда	ул. „16-та Македонска Бригада“ бр. 2/3
Експозитура Кисела Вода	ул. „Христо Татарчев“ бр. 47 локал 12
Експозитура Чаир	ул. „Кемал Сејфула“ бр. 1/1/4
Трговски центар „Скопје Сити Мол“	ул. „Љубљанска“ бр. 4
ВЕЛЕС	
Експозитура Велес	ул. „8-ми Септември“ бр. 44
ТЕТОВО	
Експозитура Ловец	ул. „Илинденска“ бр. 2 б/Булевар
Експозитура АРМ	ул. „Методија Андонов Ченто“ бр. 4
Експозитура Илинденска	ул. „Илинденска“ бр. 226
Експозитура Палма Мол	ул. „Скопски пат“ бр. 8
Продавница Римес	ул. „Благоја Тоска“ бр.208/локал бр. 1
Бензиска станица „Европа 92“	с. Лешок, магистрален пат Тетово - Јажинце
ГОСТИВАР	
Експозитура Гостивар	ул. ЈНА бр.114
Во простории на деловен објект	ул. „Браќа Гиноски“ бб
КИЧЕВО	
Експозитура Кичево	бул. „Ослободување“ бр. 1
Спортска обложувалница „Златна копачка“	ул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр. 11
ДЕБАР	
Експозитура Дебар	ул. „8-ми Септември“ бр. 1/3
БИТОЛА	
Филијала Вартекс	ул. „Столарска“ бр. 7
Пицерија „Метро“	ул. „Маршал Тито“ бр. 18
Продавница „Комодоре“	ул. „Прилепска“ бр. 42
Продавница „Редлајн“	ул. „Генерал Васко Каранѓелески“ бб
ОХРИД	
Експозитура Охрид	бул. „Македонски Просветители“ бр. 8В
Продавница „Васидора“	ул. „Климент Охридски“ бр. 43
ШТИП	
Филијала Штип	ул. „Ванчо Прќе“ бр. 67
Маркет „КАМ“	ул. „Сремски фронт“ бр. 26
ПРОБИШТИП	
Хотел „Сан Нико“	ул. „Јордан Стојанов“ бр. 2
КОЧАНИ	
Експозитура Кочани	ул. „Кеј на револуцијата“ бр. 13
РАДОВИШ	
Експозитура Радовиш	ул. „22-ри Октомври“ бр. бб
КУМАНОВО	
Филијала Куманово	ул. „Гоце Делчев“ бр. 38
Експозитура Куманово	ул. „ЈНА“ бр. 102
ПРИЛЕП	
Експозитура Прилеп	ул. „Борис Кидрич“ бр. бб
Очна оптика „Геталдус“	ул. „Гоце Делчев“ бр. 47
КАВАДАРЦИ	
Експозитура Кавадарци	ул. „Илинденска“ бр. 76 г
СТРУГА	
Експозитура Струга	ул. „Пролетерски Бригади“ бр. 43
СТРУМИЦА	
Филијала Струмица	ул. „Благој Јанков Мучето“ бр. 2
ВИНИЦА	
Експозитура Веница	ул. „Никола Карев“ бр. бб